

146

Oktober 2024

DISKULOGEN

Rapport från Släktforskardagarna i Malmö •
Legacy Family Tree 10 • Friad från jaktbrott med
hjälp av edgärdsmän • Disgens personöversikt •
Dis-Nord firar 20 år • Soldater vid Torneå kompani
• Boken om Gråberget

Innehåll

SFD2024

	Ledaren	3
	Kort & Gott	4
	Släktforskardagarna	5
	Riksstämman och invigning	6
	Dis på Släktforskardagarna	9
	Upplevelser från helgen	10
	Framtidens släktforskning	11
	Mmm... Malmö	13
	Speedforskning	14
	Häxförföljelse	15
	Söka judiska anor i Sverige	17
	Disgens personöversikt	18
	DNA-krönika	22
	Friad från jaktbrott	24
	Legacy Family Tree 10	28
	Bokrecension	31
	Dis-Nord 20 år	33
	Soldater vid Torneå kompani	35
	Nya böcker	37
	Avlidna medlemmar	38
	Dis medlemsbutik	39
	Funktionärer	40
	Regionföreningarna	42

Förmåner med medlemskapet

DU VET väl att du som medlem i Föreningen Dis (inklusive regionföreningarna) har en mängd förmåner. I medlemskapet ingår ju inte bara Diskulogen – oavsett om du läser den på papper eller på webben – utan även våra verktyg Disbyt och Dispos, du får nyhetsbrev på mejl och du har möjlighet att handla förmånligt i vår webbshop.

Disbyt har vi skrivit en del om i tidigare sommar eftersom vi på prov har öppnat sökningen fullt ut för alla medlemmar, oavsett om man lämnat in ett bidrag själv eller inte. Det är fortfarande så att en stor del av behållningen med *Disbyt* kommer när du själv skickar in ett bidrag.

Dispos – hjälpmedlet att hitta i källorna – brukar vi nämna som ett underskattat och outnyttjat verktyg. Där står vi nu inför att släppa den nya versionen nu i höst.

Ett annat verktyg är *DisbytMatch* som kom förra året. Det kan du kombinera med de filer du får tillbaka när du har skickat in ett bidrag till *Disbyt*.

Nytt för 2024 är föredrag via Zoom – *Dis-träffar* – i olika ämnen, en gång i månaden. Dessa är enbart för medlemmar. I höst handlar de om verktyget Släktrim/openRGD, hantering av foton och att skapa en släktbok.

Du har också rabatt hos Sveriges Släktforskarförbund, i deras Rötterbokhandel och bland deras prenumerationer. Du hittar dessa på www.rotter.se. I Rötterbokhandeln ska man komma ihåg att skapa ett konto och att ange att man är medlem i Dis när man handlar.

Prenumerationerna – däribland Sveriges dödbok på webben – kan du köpa med en särskild rabattkod där du får 100 kronor rabatt på prenumeration och prenumerationsspaket. Koden använder du när du vill beställa eller förnya en prenumeration – när som helst under året före den 31 december 2024. Koden för 2024 är GWBN24.

Släktforskarförbundet har också avtal med Ancestry på abonnemang och på DNA-kit. Just de priserna är kanske inte de mest förmånliga alltid eftersom det kan förekomma särskilda kampanjer.

Sist men inte minst, det är bara medlemmar i Föreningen Dis som kan köpa Disgen och appen Släkten. För den som vill och behöver finns det gratis support genom våra faddrar.

Daniel Berglund
Ordförande

Ledaren

Diskulogen med Släktforskarnytt

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift 2024:
190 kr per kalenderår.
Famijlmedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9–16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12–13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9–12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
anna.linder@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

TRYCKT UPPLAGA:
15 610 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Ringöns Tryckeri

Förnya ditt medlemskap via www.dis.se/betala-medlemsavgiften.
Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.

Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Apple Maps på internet

Apple tar upp kampen med Google Maps. Apple Maps är nu tillgängligt på webben via en betaversion i webbläsare som Safari, Chrome och Edge. Webbversionen inkluderar bland annat vägbeskrivningar och utvalda guider samt recensioner.

www.eogn.com

Anteckningar uppdateras

Microsoft har uppdaterat Anmärkningar (Notepad) för Windows 11. Man planerar att avveckla WordPad och uppdaterar därför Anmärkningar med funktioner för stavningskontroll och autokorrigerings så att det passar bättre för grundläggande ordbehandling. Felstavade ord blir understruken med rött och om man klickar på dem ges förslag till rättstavade alternativ. Autokorrigerings åtgärder automatiskt mindre stavfel.

www.eogn.com

Overture Maps

Overture Maps Foundation, där bland annat Microsoft, Amazon, Meta och TomTom samarbetar, skapar öppen kartdata, genom att slå samman olika datakällor, för att utmana Googles dominans inom onlinekartor. Nyligen släppte stiftelsen sin första kartdatauppsättning, med bland annat 2,3 miljarder byggnader och 200 miljoner adresser i 14 länder.

www.eogn.com

Rosenberg

Rosenbergs geografiska lexikon, ett standardverk från 1882–1883 med uppgifter om över 66 000 platser i 1870-talets Sverige, har varit sökbart i Riksarkivets digitala forskarsal en tid och är nu även tillgängligt för nedladdning. Lexikonet innehåller information om byar, gårdar, städer, län, sjöar, industrier, telegrafstationer med mera, baserat på 1878 års taxeringslängder och andra källor.

www.rotter.se

DDSS

Den sydsvenska befolkningsdatabasen, DDSS, har flyttats till Riksarkivets digitala forskarsal. Innehållet i DDSS är nu tillgängligt som öppen data, med vissa begränsningar för att skydda personuppgifter.

ArkivDigital har importerat och förädlat materialet till sin databas över födda, vigda och döda.

www.rotter.se

Äldre litteratur

Digitalisering av det svenska trycket (DST) är ett nationellt bibliotekssamarbete som involverar Kungliga biblioteket och fem universitetsbibliotek. Samarbetsprojektet ska digitalisera äldre svensk litteratur. Redan nu finns en hel del digitaliserat material från 1400-talet och framåt tillgängligt online. Man överväger ett samarbete med Google Books för att skanna cirka 60 000 titlar per år, vilket skulle påskynda digitaliseringen.

www.rotter.se

Alternativ till Google Docs

Proton, ett integritetsfokuserat teknikföretag, har lanserat Proton Docs, ett nytt dokumentredigeringsverktyg som har en slående likhet med Google Docs. Tjänsten erbjuder funktioner som rik textredigering, samarbete i realtid och multimediestöd. Säkerheten har fokus, så varje dokument, tangentryckning och markörrörelse blir krypterad direkt.

www.eogn.com

Släktforskardagarna Malmö 2024

sid 5-15

Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma.

Riksstämma och invigning

SLÄKTFORSKARDAGARNA FÖREGICKS på fredagen av Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma. Släktforskarförbundets ordförande Viktoria Jonasson kunde öppna årets stämma och hälsa 101 ombud från 62 medlemsföreningar välkomna till Malmö.

Viktoria Jonasson berättade att förbundet vid årsskiftet bestod av 162 medlemsorganisationer, dessa hade minskat från 59 118 till 57 114 individuella medlemskap eller med cirka 3,5 procent. Sveriges Dödbok 9 på usb lanserades som planerat i slutet av 2023. Årets resultat, -1012 271 kr, kommer att överföras till resultatutjämningsfonden.

Styrelsen har beslutat att lägga ned utgivningen av Släktforskarernas årsbok samt att säga upp nuvarande lokaler med målsättningen att hitta en ny mindre och billigare lokal för förbundskansliet. Förbundsförsäkringen kommer att omförhandlas från och med mars 2025. Det har visat sig att inget försäkringsbolag kan tillgodose förbundets krav på en olycksfallsförsäkring för våra medlemmar utan övre åldersgräns. Förbundskansliet ska förstärkas med en person på it-sidan. Med dessa åtgärder menade

styrelsen att det inte fanns behov av ändring av medlemsavgiften. Stämman beslöt att godkänna planerna och fastställde avgifterna för 2025 till oförändrat 24 kronor per medlem.

Tre motioner hade inkommit till stämman. Den första motionen föreslog att Släktforskarförbundet skulle tillsätta en utredning om ett gemensamt digitalt släktforskarträd. Den motionen avslögs av riksstämman.

Den andra motionen handlade om Gravstensinventeringen, och att namnet borde ändras till Gravplatsdokumentation, att förbundet ska samarbeta med hembygdsrörelsen, att förbundet verkar för att alla uppgifter om en gravplats tas tillvara och dokumenteras samt att möjlighet ges för kontrollera att inga dubletter uppstår. Av förbundsstyrelsens yttrande framgick att namnet Gravstensinventeringen ska behållas, att förbundet fortsätter samarbetet med Hembygdsförbundet att dokumentera gravstenar, att man registrerar borttagna gravstenar men avvaktar med att registrera gravplatser utan sten samt att det på sikt läggs in en varning för dublettregistrering. Motionen föranledde en längre diskussion med deltagande av flera stämmombud där

det både anfördes argument för motionärens och styrelsens förslag. Riksstämman beslutade att återremittera frågan till förbundsstyrelsen.

Den tredje motionen önskade utökning av databasen Porträttfynd. Förbundsstyrelsen hade tillstyrkt motionen med vissa begränsningar och stämman fattade beslut i enlighet med förbundsstyrelsens förslag.

Stämman beslutade enligt valberedningens förslag att förbundsstyrelsen ska bestå av åtta ledamöter samt ordförande. Viktoria Jonasson omvaldes till förbundsordförande för 2024–2026. Även styrelsens ledamöter, revisorerna och valberedningen omvaldes.

Mötesordföranden tackade för förtroendet, avslutade årets stämma och skickade i väg ombuden till den väntande ombudsmiddagen på Rådhuskällaren i Malmö.

Utmärkelser

Sebastian Casinge tilldelades *Victor Örnsbergs hederspris* för sitt mångåriga engagemang för forskning på resandeanor. Han har skrivit en mängd artiklar i ämnet samt bland annat arbetat med DNA-forskning som avslöjat resandes verkliga ursprung.

Besökarna bjöds på skönsång av The Notion.

Viktoria Jonasson klipper det röda bandet.

Släktforskarförbundets förtjänsttecken i guld tilldelades Göran Sparrlöf som under snart 40 år varit verksam som skribent inom släkt- och lokalhistoria. Han har bidragit med en mängd artiklar med släktforskningsresultat i många olika publikationer och alltid på ett föredömligt sätt angivit källor.

Projektgruppen bakom boken om Onsjö säteri, i Vänersborg, och dess torpare tilldelades utmärkelsen Årets eldsjäl. Den hårt arbetande torparen har blivit synlig för oss nutida människor och området har fått tillbaka en del av sin historia.

Kvek, skriven av Charlotta Medin fick utmärkelsen Årets släktforskningspublikation. I boken får vi följa gårdarna i Kvek (i sydvästra Uppland) och deras invånare genom stora och små skeenden från 1347 fram till nutid.

Ragunda hembygdsförening tilldelades stipendium ur Genealogisk ungdoms fond för arbetet med att arrangera Släktforsarkollo för unga under höstlovet 2023.

Priset för störst medlemsökning gick i år till StorStockholms Släktforskarförening som hade fått 210 nya medlemmar och till Härjedalens

Släktforskarförening som ökade sitt medlemsantal med 38 procent.

Årets NÅDD-registrerare blev Kim Lindgren och Årets anbytare blev Kristina Rylander.

Invigningen

Invigningen av Släktforskar dagarna i Malmö förrättades av Släktforskarförbundets ordförande Viktoria Jonasson. Hon klippte av röda band vid entrén när dörrarna slogs upp på lördagen den 24 augusti och besökarna kunde strömma in. Malmöhusgardet stod på parad vid entrén i sina tidstypiska uniformer från femtonhundratalet.

Innanför dörrarna underhölls besökarna med skönsång av *The Notion*, en scenisk damkör från grannstaden Lund. Gruppen bildades 2019 och består av 30 kvinnor. Hösten 2023 vann kören en guldmedalj i EM i körsång – European Choir Games. Körens fokus är att via sin musik och sceniska närvaro beröra och inspirera sin publik. Vi fick bland annat avnjuta Peps Perssons *Oh boy* framförd på skånska. ▣

Charlotte Börjesson i Dis monter.

Dis monter.

Kristina Andersson, Eva Gröön, Daniel Berglund och Olof Cronberg samtalar på läktaren.

Föredrag om kartor i Disgen.

Förberedelser i Dis monter.

Rolf Lusth visar upp sin sju meter långa utskrift.

Mikael Winbladh
mikael.winbladh@dis.se

Några av Dis monterfunktionärer: Karin Lundgren, Anders Lindberg och Eva Gröön.

Mikael Winbladh, Magnus Hellblom och Helena Carlsson.

Dis på Släktforskdagarna

Dis verksamhetsledare Mikael Winbladh berättar om Dis medverkan på Släktforskdagarna.

VI HADE en underbar helg i Malmö under Släktforskdagarna 2024. Glada människor, många utställare och föreläsningar, en öppen luftig hall, även om det blev lite varmt i hallen, samt många samtal om föreningen och dess verktyg. Jag tror Föreningen Dis fyller en viktig funktion för släktforskaren med våra många olika användbara verktyg. Det märks när jag står bakom försäljningsdisken i vår monter och får frågor och påståenden om framförallt Disgen. Även våra andra verktyg så som Disbyt och vår medlemstidning kommer på tal emellanåt.

Frågorna om just Disgen är många. Alltifrån om hur man går tillväga med licensen när man nu har köpt sin uppgradering till handhavande av flaggor, vilka presentationsmöjligheter det finns, till djupare tekniska frågor om till exempel varför bilderna laddar så långsamt. Många gånger hänvisar vi till våra kunniga specialister som sitter vid de olika demonstrationsstationerna vi har i montern. Vi vid försäljningsdisken har inte tillräcklig kunskap om allt och inte heller tid att svara då kön till disken trycker på.

Kön är inte jättelång, men det är ändå i stort sett alltid någon eller några som är framme och vill handla något av det vi erbjuder under helgen. Försäljningen av medlemskap går bra särskilt på lördag förmiddag och en stund in på eftermiddagen. Det visar sig när vi summerar försäljningen att vi sålt 40 medlemskap under hela mässan. Det är bättre än på länge under Släktforskdagarna. Naturligtvis önskar vi oss ännu fler nya medlemskap, det kan vi aldrig få för mycket av och produkten lär inte heller ta slut.

Hjälp oss att värva fler medlemmar! Försäljningen av Disgen går inte heller av för hackor. Flera uppgraderingar och nya licenser är sålda. Vi hörde från flera av dem som köpte att de hade varit runt bland de andra montrarna och undersökt vilka alternativ som fanns. Till slut hade alltså flera fastnat för Disgen och kom till oss för inköp. Några av dem var nybörjare och fick även se och få en förståelse för programmet vid en demonstration.

Möjligheten att kombinera släktforskning med kartor och att kunna markera på kartan var anorna kom

ifrån lockade också några. De som stod och demonstrerade kartfunktionen i Disgen hade fullt upp hela helgen.

Jag vill också rikta ett stort tack till alla frivilliga funktionärer som ställer upp och hjälper till med både det ena och det andra i vår monter. Det är även de som är med och bygger upp och river ned innehållet i montern. De som demonstrerar och svarar på frågor kring våra verktyg. Det är de som pratar och lockar in besökarna i montern. Det är de som höll våra små miniföreläsningar för en fullsatt publik. Ingen nämnd och ingen glömd.

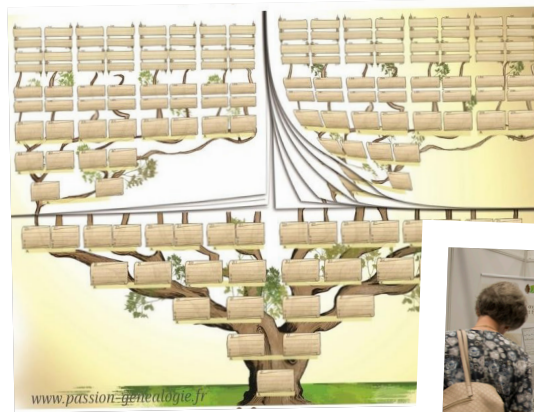
Till sist vill jag också nämna något om vår fina monter. Den var stor och mycket luftig, inga besökare behövde trängas med andra personer. För de som var i Östersund och minns vår monter där så var årets monter i Malmö dess totala motsats. Dessutom var hela hallen där Släktforskdagarna hölls belagd med en mjuk matta som dämpade ljudet något och gav ett mysigt hemtrevligt intryck. Ja, det var en trevlig helg under Släktforskdagarna i Malmö. ▣

Kerstin Bjernevik
kerstin.bjernevik@bredband.net

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Passion Génomique.

Upplevelser från helgen

S**LÄKTFORSKARDAGARNA 2024** arrangerades av Malmö Släktforskarförening och huserade i Baltiska Hallen i Malmö helgen den 24–25 augusti. Här kunde man botanisera bland drygt 40 montrar, med 74 utställare, och 32 föredrag. Totalt lockades bara 2200 personer att besöka Släktforskar dagarna under de två dagarna, vilket är lite av en besvikelse då tidigare Släktforskar dagar i Malmö dragit stor publik. Efter pandemin har dock viljan att besöka arrangemang som Släktforskar dagarna minskat drastiskt och om den negativa utvecklingen fortsätter kan kanske framtida Släktforskar dagar vara hotade.

Årets invigning av Släktforskar dagarna kändes lite tam. Det brukar hållas både tal och invigningsföredrag men detta år skedde invigningen i det tysta när förbundets ordförande klippte det röda bandet flankerad av Malmöhusgardet.

Mässhallen erbjöd stora och luftiga utställningsytor som välkomnade besökarna. Under lördagen var det lite varmt och dålig luft i mässhallen, men på söndagen hade man lyckligtvis fått igång ventilationen. Då några utställningsplatser inte sålts mitt emot Dis tänkta monter fick föreningen erbjuda om att husera i en jättestor monter.

Årets mässa erbjöd många montrar med olika släkträdsmallar, bara att fylla i. En av de roligaste och mest utbyggbara i upp till tio generationer visades upp av franska Passion Génomique. Man kunde bläddra fram generation för generation, på ett finurligt sätt, så att släkträdet växte i både höjd och sidled.

I en egen monter fanns Malmöpolisens representerad bemannad med personal från kallafall-gruppen i Skåne. Malmöpolisens har i 150 år patrullerat stadens gator. De visade bilder och föremål från sin historia. Polisens kallafall-grupp hoppas på ett kommande lagförslag som låter polisen lösa grova våldsbrott genom DNA-släktforskning, ett nytt och viktigt verktyg. Kallafall-gruppen i Skåne består av runt tio personer som löser cirka ett fall per år.

Det fanns flera caféer med fika inne på mässområdet. Lunch kunde enkelt intas på Restaurang 1910 några hundra meter från Släktforskar dagarna eller från en food truck utanför entrén. Maten var väldigt god under årets Släktforskar dagar.

Tyvärr var lokalerna inte anpassade för personer med funktionshinder. Det fanns nämligen gott om trappor i Baltiska Hallen och det var ganska långt till den enda hissen. Det var bara

tur att ingen ramlade. Det saknades hörslingor i föreläsningssalarna och det fanns inte möjlighet att få stöd av teckenspråkstolkare på föredragen.

Den största behållningen av Släktforskar dagarna är som vanligt alla intressanta möten med andra släktforskare.

Nästa års huvudarrangör av Släktforskar dagarna, Västerås släktforskar klubb, var mycket intresserade av besökarnas synpunkter på årets arrangemang då det gav dem förbättringsförslag att implementera så att nästa års Släktforskar dagar kan bli ännu bättre. De kunde direkt ge ett lugnande besked, hela arrangemanget kommer att vara i ett och samma plan, det vill säga, inga trappor på Släktforskar dagarna 2025. ▣

Polisens monter.

Panelen med Peter Niwong, Marin Ståhl, David Lundgren och David Haskiya diskuterade framtiden.

Framtidens släktforskning

ASA HERTZMAN OCH LINDA KVIST ledde diskussionen om framtidens släktforskning med Peter Niwong från Sveriges Släktforskarförbund, David Lundgren från ArkivDigital, David Haskiya från Riksarkivet och Martin Ståhl från Botkyrka kommun.

Vi behöver idag inte kliva upp från soffan för att släktforska. Framtidens släktforskning kommer som nu att främst bedrivas via internet. Kommer vi att vilja träffa andra släktforskare ansikte mot ansikte då vi så enkelt kan mötas digitalt, till exempel via Zoom-möten? Finns det något som de digitala mötena inte kan ersätta? Vi hoppas att släktträffarna förblir fysiska.

DNA-släktforskningen kommer att utvecklas och ge mer detaljer. På en av bilderna som visades stod det: "När vi i framtiden gräver djupare i våra DNA-rötter, hur ser vi till att hålla oss på rätt sida om etikens staket och inte snubbla över några moraliska minor?" Vi måste fortsätta vara kritiska till de resultat vi finner.

De digitala verktygen kommer att vara fler och AI (artificiell intelligens)

kommer att användas alltmer. Dessa teknologier kommer att göra släktforskningen mer spännande och noggrannare och samtidig visa nya vägar och hjälpa till att hitta nya släktingar.

Föredragshållarna visade hur man med dagens AI kan få en person från ett äldre fotografi att läsa upp en text med läpprörelser som synkroniseras med uppläsningen.

Men möjligheten att bara skriva in ett namn i en sökruta och få hans hela släkthistoria, det ligger nog mycket långt in i framtiden.

Även i framtiden släktforskning kommer du att få göra mycket jobb själv. Men du kommer att få hjälp! Har du gjort rätt? Är det rätt anor du har i forskningen och rätt källor? I framtiden kommer du att kunna kontrollera detta bättre. Det finns redan idag program som kan kontrollera din forskning, men i framtiden kommer dessa program att vara effektivare.

Med AI kommer vi att kunna transkribera gamla texter till modernt språk. Det kommer till glädje för alla de som idag inte kan eller har svårt att läsa äldre texter.

Arkiven, även kommunarkiven, kommer i framtiden att bli mer lättillgängliga och sökbara, med bättre register. ▣

AI kan få bilder att tala.

Mats J Larsson
matslarsson@outlook.com

Mmm... Malmö

Martin Andersson, journalist och författare, berättade om den goda staden, Malmö.

Martin Andersson

PROGRAMMETS PRESENTATION
står det: *Malmö förknippas ofta med varv och tung industri, en värld som ofta associeras med manliga arbetare. Trots det fanns det även fabriker i staden som tillverkade en rad olika produkter såsom tobak, socker, öl, mjöl, korn, smör, margarin, mjölk, glass och godis.* Dessa industrier erbjöd arbete åt många kvinnliga medarbetare och åt barn.

Martin inledde med att citera Axel Danielsson, chefredaktör för den socialdemokratiska Malmötidningen Arbetet, som sent 1800-tal beskrev staden vilande på kritklippor och sandsten. På den tiden luktade Malmö os, sot, löss, träck och utedass. Malmö hade under 1800-talet genomgått en extrem folkökning som inneburit att en stor del av befolkningen levde i fattigdom eller misär. På den tiden dominerade kvarnar, eller möllor, stadens bild. Enbart på Möllevången fanns det fyra möllor redan på 1500-talet. Kvarnarna kom att få en avgörande betydelse för den kommande livsmedelsindustrin i staden. Martin illustrerade framställningen med bilder på Franska ångkvarnen på Norregatan och Malmö Stora Walskvarn, som fortfarande står kvar.

År 1852 etablerades ett Wienerbageri på Östergatan. Solidar startade på Möllevången 1898 och delade ut bröd till behövande i Folkets Park under en strejk. Ett annat brödföretag som star-

tade vid sekelskiftet var Pålssons Bageri, som senare blev Pågen, och som fortfarande finns kvar i staden.

År 1726 anlade Frans Suell en tobaksfabrik i Malmö. Genom ingifte i familjen Suell övertogs tobakstillverkningen senare av Frans Kockum som drev den Nya tobaksfabriken i hörnet av Västergatan och Mäster Johansgatan. Kockum engagerade sig i de arbetar- och försörjningsinrättningar som etablerades i staden.

Frans Suell var också den som startade sockerraffinaderiet Malmö Hvitbet Socker, som senare blev Malmö Sockerfabriks Aktiebolag. 1869 grundades en stor sockerfabrik, visserligen inte i Malmö, utan i grannbyn Arlöv. Där har den funnits kvar till dess sockertillverkningen flyttades till Örtofta i våra dagar. Örtofta är numera den enda ort i landet där det tillverkas socker.

Sockret kom att få betydelse för choklad-, godis- och glasstillverkning i staden. Choklad tillverkades först i Bröderna Rohmells chokladfabrik på Elisefarm i Malmö. Ludvig Cloetta tillhörde en dansk familj som startat chokladtillverkning i Köpenhamn. Han startade en filial för chokladtillverkning i Malmö 1878. Cloetta flyttade under 1900-talet tillverkningen till Ljungsbro i Östergötland. Mazetti startades 1888 av Emil Nissen som Malmö Choklad och Konfektfabriks AB och en fabrik anlades vid Bergsgatan. Varunamnet Mazetti lanserades

av Nissen redan 1893. Det är italienska och betyder lilla knippet. Fabriken bytte namn till Mazetti 1940. Tillverkningen upphörde 1992 sedan Mazetti köpts upp av Fazer. Ögonkakao var en av Mazettis produkter och en jättekartong med reklam för ögonkakao pryder fortfarande en skorsten på den forna chokladfabriken på Bergsgatan.

Glasstillverkning har funnits i Malmö sedan 1810-talet. Då salufördes nyheten på stadens konditorier. Den annonserades som Iskakor och Glace av Konditoriet på Östra Hamngatan 1873. I Malmö tillverkades senare glasspinnar och strutar av Ge-Ge Glass och Konsum som em-em Glass. Och så småningom tog även Skåne mejerier, etablerat 1865, sig in på glassmarknaden.

En annan sockerprodukt som tillverkades i Malmö var lemonad – läsk. Redan 1836 hade apotekare Barkman serverat importerat mineralvatten. Apotekarnes tillverkade lemonader med olika smaker i en fabrik längs Ystadvägen och Saturnus tillverkade lemonader och essenser på Lantmannagatan. Saturnus lanserade 1953 Sveriges första cola på läskmarknaden – Cuba Cola. Martin berättade att det då gick skrönor om att Cubas ledare Fidel Castro skulle få några ören för varje såld Cuba Cola! ▣

Speedforskning

SPEEDFORSKNING FÖREVISADES vid två tillfällen under Släktforskardagarna i Malmö, både på lördagen och söndagen, och dessutom i den största föreläsningssalen. Föredragshållarna Niklas Hertzman och Fredrik Mejster, båda välrenommerade i släktforskarvärlden, borgade också för att det skulle bli något utöver det vanliga. Lokalen, som rymde 300 åhörare, var fullsatt på lördagen. Kunde man ana spänningen i luften? Vad skulle det bli? Skulle de släktforska på tid? Eller?

Niklas och eftermiddagens huvudperson satte sig i soffan till höger om podiet medan Fredrik satte sig bakom datorn på podiet. Huvudpersonen presenterades av Niklas som Anders Nilsson. Det var Anders anor som skulle kartläggas i ett soffsamtal med Niklas, medan Fredriks uppgift var att forska fram uppgifterna och registrera dem i datorn som visades på den stora filmduken bakom podiet. Anders Nilsson svarade prompt på Niklas frågor om vad han hette, när han var född och i vilken församling. Sedan startade forskandet. Anders visste naturligtvis vad hans föräldrar hette, men inte så mycket mer. Det var synd att

det var så ljust i lokalen så publiken hade svårt att se vad Fredrik noterade i släktforskningsprogrammet. På de 40 minuter som fanns till förfogande fick Anders reda på uppgifter om fyra generationer både på mors- och farssidan.

Anders Nilsson fick som tack, för att han ställt sig till förfogande för speedforskning, en släkttavla med fem generationer i de flesta släktled. Erfarna släktforskare förstod när de såg släkttavlan att Fredrik och Niklas haft tid för att förbereda sig.

Föreställningen var en trevlig introduktion till släktforskning för nybörjare på en dryg halvtimme och som sådan var den med beröm godkänd.

MATS J LARSSON

Anders Nilsson.

Häxförföljelse

Dick Harrison, professor i historia och känd för släktforskar-skrået eftersom han medverkat vid ett flertal Släktforskar-dagar, berättade om häxprocesserna i Malmö.

HÄXJAKTERNA I Skåne inled-des långt före de i övriga Sve-rige och var delvis av en an-nan karaktär.

Dick inledde som vanligt sitt före-drag teatraliskt. Publiken insåg att den skulle få ta del av ett skådespel. År 1543 var det stiltje i Öresund och kung Kristian III kunde inte segla ut med sin danska flotta, som planerat. Det var en trollkona vid namn Gyde Spannemagerska som ansågs ha stop-pat vinden. Det menade kungen och flottan. Hon anklagades därför för trolldom och dömdes som häxa och blev levande bränd på bål. Gyde blev därmed det första nordiska offret för häxprocesserna. I Danmark brändes de dödsdömda häxorna levande på en stege som sakta sänktes ner i elden. De blev alltså inte först halshuggna el-ler hängda, som i andra länder, innan de brändes.

I Östra Greve levde Hanna Hans-dotter på 1600-talet. Hanna var en tiggerska med dåligt rykte. Hon an-klagades för att ha kastat död på en granne, det vill säga hon hade förut-spått att mannen, en ovän, skulle dö. Hon anklagades därför för trolldom och dömdes av häradsrätten till dö-

den. Domen skulle stadfästas av Göta hovrätt för att bli giltig och hovrätten ändrade domen till livstids fängelse 1624. Hon fick då välja mellan att ta sitt fängelsestraff eller att utvandra till Tyskland. Hon valde Tyskland, men trotsade domen och stannade kvar i Ystad i nio år. När hon så små-ningom upptäcktes i Ystad dömdes hon på nytt till döden.

Två kvinnor i Malmö dömdes till döden av en domstol i Malmö 1578. Kvinnorna var läkekunniga och den ena hade misslyckats med att bota en sjuk man. Det ansåg rätten tyda på att kvinnan var skyldig till troll-dom. Under rättegången angav hon sin medhjälpare, den andra kvinnan, sannolikt efter tortyr. Båda kvinnorna dömdes till döden och brändes på bål på Kirseberg.

Häxprocesserna startade mer än 100 år senare i Mellansverige, Dalar-na och södra Norrland. Dick förkla-rade sin teori om varför häxproces-serna startade så mycket tidigare i det danska riket med att det berodde på fyra element som var sammanvävda vid den tiden. Det fanns behov av folk som var läkekunniga. Den kloka gum-man hade stor makt inom alla sam-

hällsklasser. Tron på olika väsen som man kunde kontrollera var spridd i landet. Olika demoner som hade inkorporerats i folktron hade också be-tydelse i tillkomsten av häxprocesser-na. Inte minst hin ondes – djävulens – inverkan spelade en viktig roll.

Dick avrundade föredraget med att påpeka att trolldomsanklagelser funnits i Mellaneuropa redan un-der 1400-talet, alltså långt tidigare än i Norden. Boken *Häxhammaren* är bortglömd i vår tid, menade Dick. Den publicerades första gången 1486 och är den mest inflytelserika in-struktionsboken för häxjakt.

Totalt brändes 35 000 kvinnor för häxeri i Europa från senmedeltiden till 1600-talet. Och i vår tid har lika många kvinnor avrättats för trolldom i den övriga världen. Häxprocesserna är med andra ord inte över än.

I ett av sina senaste verk *Ondskans tid* behandlar han de europeiska häx-processerna med särskilt fokus på de skandinaviska länderna. ▣

Dick Harrison

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

En del av mässan i Baltiska Hallen.

Söka judiska anor i Sverige

Thomas Fürth, docent i historia samt ordförande i både den Judiska släktforskningsföreningen och Genealogiska föreningen, berättade om hur man söker sina judiska anor med start i Sverige.

THOMAS BÖRJADE med att berätta om några viktiga årtal för den judiska invandringen i Sverige. 1774 kom Aron Isak från Brandenburg till Stockholm och fick tillstånd att som jude bosätta sig här utan att konvertera till den lutherska läran. 1782 utfärdades det så kallade judereglementet, som gav judar rätt att bosätta sig i Stockholm, Göteborg, Norrköping och Karlskrona. Judarna tillhörde då den Judiska nationen i Sverige. Judereglementet upphävdes 1838 och judarna blev svenska undersåtar men med mosaisk trosbekännelse. Först 1854 fick judar bosätta sig i vilken stad de ville och det dröjde ytterligare sex år innan de fick bo och äga jord i hela landet. 1863 fick judar lov att gifta sig med kristna. År 1858 avskaffades konventikelpakatet vilket för judar innebar religionsfrihet i Sverige. Den judiska emancipationen var genomförd 1870 när judarna fick rätt att inneha högre statstjänster och att väljas in i riksdagen. Sverige genomförde fullständig religionsfrihet med villkorslös rätt till utträde ur Svenska kyrkan först 1952.

Thomas rekommenderar att man börjar med att söka i de svenska ar-

kiven. De mosaiska församlingarna var folkbokföringsmyndigheter till och med cirka 1910. De judiska eller mosaiska församlingarna har funnits i nio städer i landet och det finns skannade handlingar för Göteborg 1866–1897, Kalmar 1888–1939, Karlskrona 1860–1930, Malmö 1876–1933, Norrköping 1834–1940, Oskarshamn 1889–1932, Stockholm 1782–1925, Sundsvall 1904–1920 och Växjö 1900–1911. Riksarkivets digitala forskarsal tillhandahåller judiska födelse-, vigsel- och dödböcker för Kalmar, Malmö, Norrköping, Oskarshamn, Stockholm, Sundsvall och Växjö samt främmande trosbekännare/medborgare i respektive territoriell församling. Där finns också SCB:s utdrag ur födelse-, vigsel- och dödböcker för Göteborg, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Norrköping, Oskarshamn, Stockholm, Sundsvall och Växjö. ArkivDigital tillhandahåller böckerna för Kalmar, Malmö, Oskarshamn, Sundsvall och Växjö. På Ancestry.se finns böckerna för Göteborg, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Norrköping, Oskarshamn, Stockholm och Sundsvall samt främmande israeler (judar som inte var med i Stockholmsförsamlingen på grund av att de

saknade svenskt medborgarskap). Ancestry tillhandahåller därutöver SCB-utdragen ur födelse-, vigsel- och dödböcker. Dessa finns också hos ArkivDigital.

Man kan leta i ansökningar om svenskt medborgarskap men också i ansökningar om näringsstillstånd eller uppehållsböcker. Därefter gäller det att bestämma vilket land orten tillhörde vid tiden för invandringen till Sverige. Här kan man använda sig av *JewishGen* alternativt *FamilySearch Research Wiki*.

När det gäller att söka vilken ort släkten kom ifrån tipsade Thomas om Lars Hallbergs bok *Arkivguide om källor till invandringens historia 1840–2000*.

Avslutningsvis rekommenderade föredragshållaren två böcker för den som önskar fördjupa sig i ämnet; *Judarnas historia i Sverige* av Carl Henrik Carlsson och *Källor till judarnas historia i Sverige* av samma författare. ▣

Thomas Fürth

Foto: Mats J Larsson

Disgens personöversikt

PERSONÖVERSIKTEN ÄR en av Disgens olika fönster. Du bygger ditt släktträd i Familjeöversikten, men det är i Personöversikten du ser uppgifterna du registrerat för en person. Du kan ändra uppgifterna här eller lägga till nya uppgifter om personen, allt efter som din forskning framskrider. Uppgifter om en persons relationer, till exempel gift, skild, sambo eller utom äktenskapet, hanterar du i ett annat av Disgens fönster, kallat Relationsöversikt.

Personöversikten i Disgen 2023 består av nio paneler för olika uppgifter om personen. Det finns olika funktioner i dessa paneler, dels knappar, dels snabbmenyer via högerklick. Utöver det finns separata funktioner i vänstra menyns ikoner. Du ändrar en uppgift, till exempel förnamn eller en notis, genom att markera uppgiften och trycka på mellanslagstangenten.

Panelerna i Personöversikten

Du kan själv välja vilka paneler som visas och var de ska vara placerade i fönstret. Programmet har fyra färdiga panellayouter att välja mellan:

1. *Standard*, som visar namn, flaggor, levnadsbeskrivning, föräldrar, partner och barn.
2. *Visa alla*, som också har med panelerna faddrar och fadder till samt arbetsmaterialpanelen.
3. *Visa personuppgiftspaneler*, som visar namn, flaggor, levnadsbeskrivning och arbetsmaterial.
4. *Visa familjeuppgiftspaneler*, som visar föräldrar, partner, barn, faddrar och fadder till.

I bildexemplet visas panellayouten *Visa alla*. Du gör valet i vänstra menyns ikon *Hantera panellayout*. Det är också där du kan spara en egen panellayout som då läggs till i listan så att du kan välja även den. Observera att inga uppgifter försvinner från ditt släktträd, det är bara olika delar som visas i Personöversikten.

Funktioner i panelerna

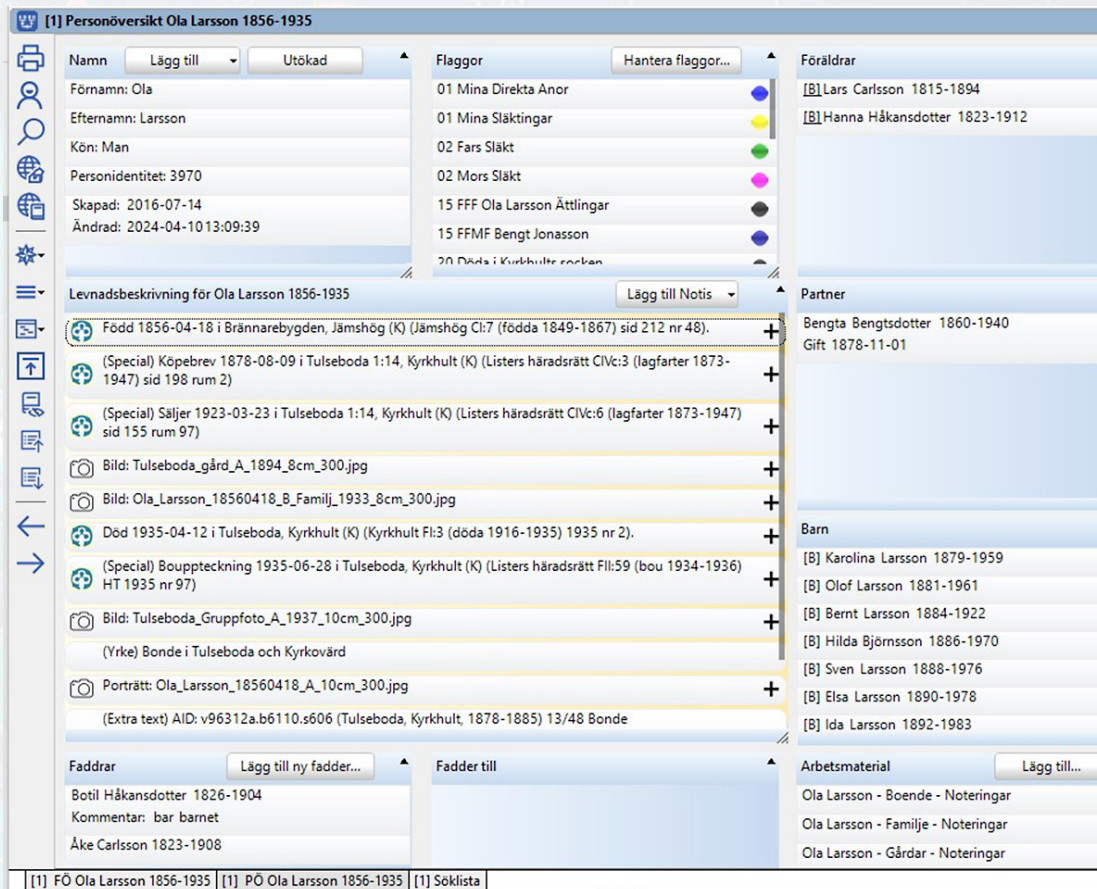
Namn: Här kan du ange alla för- och efternamn som personen har haft under sin levnad, och även markera ett eller flera tilltalsnamn. Via knappen *Utökad* kan du registrera kompletterande uppgifter om namnen, samt

ange vilka som ska visas eller döljas i Disgens olika fönster. Alla namn du anger är dock sökbara via den detaljerade sökningen. I snabbmenyn (högerklick) är det även möjligt att lägga till en separat anteckning eller fotnot avseende personens namn.

Flaggor: Här visas de flaggor som är satta för personen. Med knappen *Hantera flaggor* lägger du till eller tar bort flaggor för personen.

Levnadsbeskrivning: Med notiser här beskriver du personens levnadshistoria. Det finns olika händelse-, text- och medianotiser. Du lägger till en ny notis med knappen *Lägg till Notis*, där du väljer notistyp, till exempel levde, inflyttad, text, bild eller special. Om du före detta markerat en befintlig notis (till exempel med musen) så hamnar den nya notisen efter denna. Du kan ändra notisens namn, till exempel Special, till ett eget notisnamn som till exempel Bouppteckning.

Vid utskrift (och andra presentationer) kommer notiser i den ordning de ligger här, och därför finns det funktioner för att flytta om bland notiserna. I snabbmenyn (högerklick) finns

Personöversikten i Disgen.

ett antal olika möjligheter att hantera notiserna.

Faddrar: Du kan lägga till faddrarna vid personens dop via knappen *Lägg till ny fadder*, då du kan välja en person du redan har i ditt släktträd eller registrera en ny person. Var noggrann då så att du inte registrerar en dubbel. I snabbmenyn (högerklick) finns en mängd möjligheter.

Arbetsmaterial: Via knappen *Lägg till*, kan du länka digitalt material till personen. Det kan vara till exempel dokument, pdf:er eller webblänkar. Övriga funktioner finns i snabbmenyn.

Föräldrar: Här visar personens olika föräldrarelationer, som kan vara biologisk (B), adoptivföräldrar (A) eller olika fosterföräldrar (F). I snabbmenyn finns funktioner till exempel för att ändra föräldratyp eller för att byta föräldrarnas position (höger-vänster) i Familjeöversikten. Om personen har flera föräldrarelationer är det normalt

den som står överst som först visas i Familjeöversikten eller skrivs ut. Därför finns funktion för att flytta om föräldraparen.

Partner och Barn: Här visas personens olika relationer respektive personens alla barn. För barnen visas föräldratypen (B, A eller F). Snabbmenyerna innehåller flera funktioner.

Fadder till: Här visas vilka personer (fadderbarn) som personen varit fadder till. Snabbmenyn innehåller flera funktioner.

Funktioner i vänstermenyn

I Personöversiktens vänstra kant finns en lodrät menyrad. Denna innehåller en del standardfunktioner för utskrift, öppna fönstret *Välj Person*, öppna fönstret *Detaljerad sökning*, sökning i Disbyt, sökning i Dispos samt öppna andra Disgen-fönster, till exempel Kartan eller Släktöversikten. Därutöver ett antal funktioner specifika för Personöversikten.

Mer-menyn: Här finns några funktioner samlade, till exempel kan du välja vilka paneler du vill se. Här hittar du också funktionerna *Lista N-männingar* och *Byrålådan*. Den senare visar bilder och mediafiler du använder för personen.

Hantering panellayout: Här väljer du en av fyra standardlayouter för panelerna eller en egen layout.

Specialfunktioner: Du kan välja att bara första raden i notiserna visas eller hela notistexten. Dölja eller visa källan i notiserna. Bläddra framåt eller bakåt i en befintlig söklista och bläddra till föregående eller nästkommande person (som du tidigare visat).

En fylligare beskrivning med exempel hittar du i Handledningen för Disgen 2023: <https://handledning-disgen2023.dis.se/personoversikt>. □

Faddrar – livlinan på

Längre bak i tiden bjuder släktforskningen på större utmaningar. På 1700-talet kan det bli riktigt knepigt. Då kan faddrarna bli livlinan som hjälper dig vidare.

Den släktforskare som hunnit bli bekant med äldre tiders kyrkböcker vet att faddrarnas namn nästan alltid finns noterade i födelseboken.

Slå upp födelsenotisen för din morfars pappa och du får veta när han föddes och döptes, vilka som var hans föräldrar och var de bodde. Därtill en vanligtvis omsorgsfull uppräknings av faddrarna, typ: »Pappersgesällen Jonas Blomdahl och hans hustru Eva Charlotta Larsdotter vid Perioden, pappersgesällen Lars Stjernström ibidem och pigan Johanna Pettersson på Rådhuskällan på Väster.» Ibland är de fler än fyra och ibland kallas de inte faddrar utan (dop)vittnen eller testes. Det kan också anges vem som var gudmor eller »bar barnet» (vid dopet).

Vad gör jag med de uppgifterna, kanske du undrar. I mer modern tid, på 1800- och 1900-talen, är faddrarna sällan till någon konkret hjälp i släktforskningen. Däremot ger de en bild av vilka personer som fanns nära barnets föräldrar. Som faddrar valdes släktingar och vänner i umgängeskretsen. Ibland kan där också finnas någon mer socialt framträdande person i familjens närhet; godsägaren eller hans dotter kan stå fadder åt frälsebondens barn.

Faddrarna hade flera uppgifter. De var närvarande vid dopet som vittnen

och kunde intyga att det hade ägt rum och gått rätt till. Detta var deras formella funktion. De förväntades också bidra till barnets uppfostran i kristlig anda. Och om barnet blev föräldralöst skulle de bistå och hjälpa barnet vidare mot vuxenlivet.

Att åta sig ett fadderskap var ingen bagatell utan ett ansvar som kunde bli stort.

1700-talet

När du kommer längre tillbaka i tiden, till det tidiga 1800-talet eller 1700-talet, blir faddrarna väsentligare och kan vara till konkret nytta i forskningen, detta eftersom de ofta var nära släktingar till föräldrarna: syskon och deras makar, fastrar och farbröder, mostrar och morbröder, kusiner och kusinbarn, och så vidare.

Bland allmogen förekom det däremot aldrig – vågar jag nog påstå – att släktingar i rätt uppstigande led var faddrar. Med ett geografiskt undantag: I Skåne hände det att morfäder och far-mödrar kunde vara faddrar.

I högre samhällsskick, bland adeln och inom borgerliga kretsar, var det tvärtom ganska vanligt med faddrar från den äldre generationen.

Ett exempel

Låt oss titta närmare på hur faddrar kan användas i forskningen.

Bland mina förfäder finns en bonde vid namn Per Israelsson, bosatt i byn Sandviken i Ramsle socken i Ångermanland, norr om Sollefteå. Han var född i samma by 1757 och enligt födelseboken son till Israel Israelsson och Lisa Persdotter. Kyrkböckerna är vid denna tid inte särskilt utförliga. Efter en del bläddrande har vi fått fram att modern var född 1723 och dog 1778. Men ingenting om varifrån hon kommer. Den enda husförhörlängd som nämner henne anger ingen födelseort. Vigselsboken har en lucka för den aktuella tiden.

I jakten på hennes ursprung har vi alltså inte mycket att gå på. Bara namnet Lisa Persdotter, hopplöst vanligt i trakten, och födelseåret 1723, som inte behöver vara korrekt. Erfarenhetsmässigt är födelsetider i äldre husförhörlängder ofta felaktiga.

Det är nu vi tar hjälp av faddrarna. Finns där några Persson eller Persdotter som kan vara hennes syskon?

Första steget blir att i födelseboken leta fram Lisa Persdotters barn. Arkiv-Digitals register över födda (klicka på blå knappen *Registersökning*) underlättar sökandet. Sammanlagt hittar vi åtta.

Bölen återkommer

Ett antal intressanta faddrar kan noteras. 1757: pigan Märta Persdotter i Bölen, drängen Daniel Persson i Bölen, 1759: pigan Anna Persdotter i Krången, Karl Persson och dess hustru i Krånge, Henrik Persson i Viken, 1763: Daniel Persson i Bölen och hans hustru, drängen Per Persson i Ovanmo, och 1767: Per Persson i Bölen och hustrun samt pigan Anna Persdotter i Prästgården.

Byn Bölen återkommer flera gånger. Kan det vara Lisa Persdotters hemby? En dräng Daniel Persson finns där 1757, nog identisk med namnen som var gift 1763. Det året nämns också en dräng Per Persson i Ovanmo, som skulle kunna vara samma som Per Persson i Bölen 1767. Och så finns en piga med det i trakten ganska ovanliga namnet Märta Persdotter i Bölen.

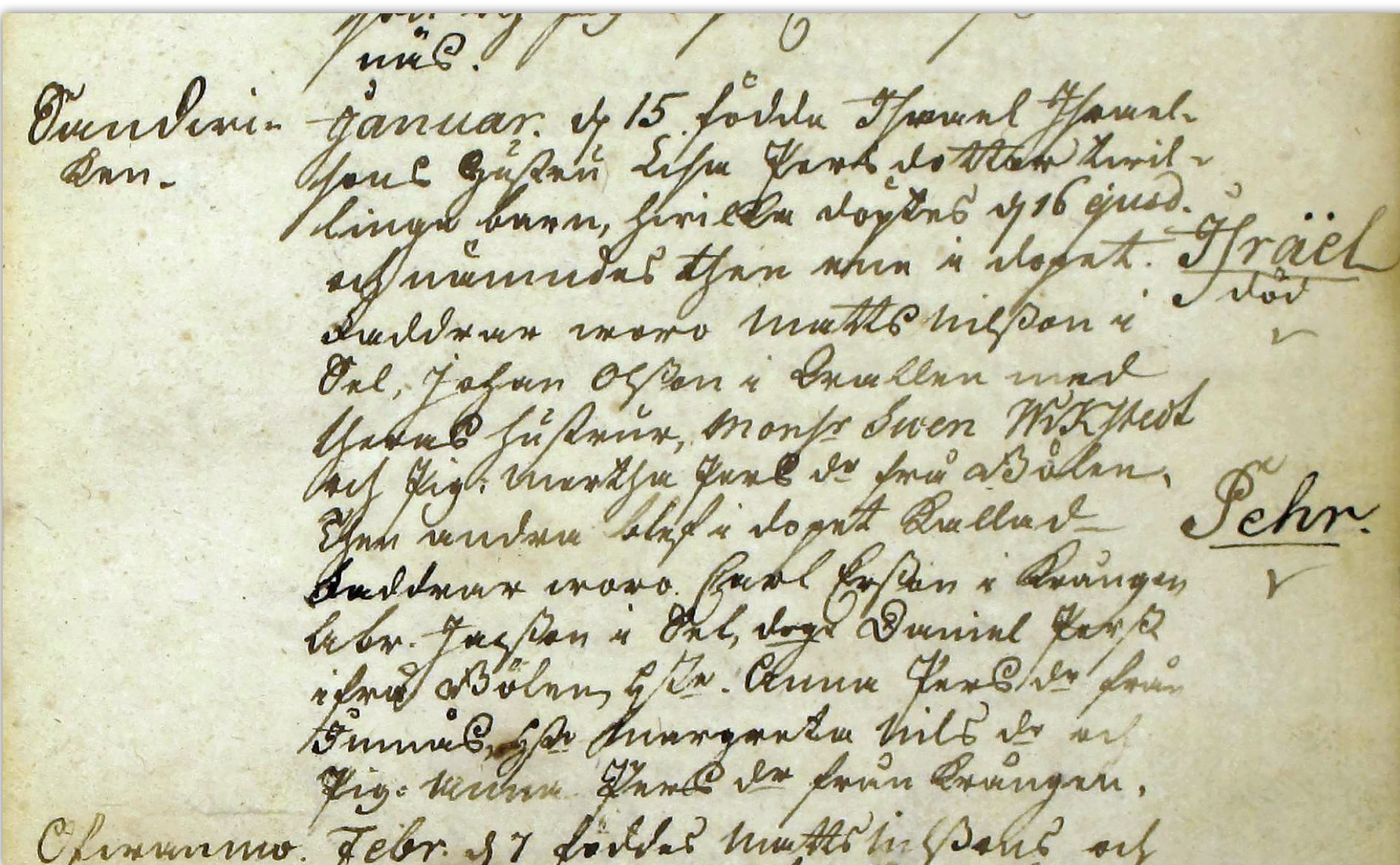
Daniel Persson i Bölen och Per Persson i Bölen återfinns bägge som bönder i den äldsta husförhörlängden, födda 1726 och 1740.

En hypotes

Nu har vi en hypotes. Vi söker en syskonskara som består av Lisa Persdotter, född 1723, Daniel Persson, född 1726 och Per Persson, född 1740, gärna också en syster Märta.

Och mycket riktigt, en sådan åter-

Å vägen bakåt i tiden

Ramsele födelsebok 1757. Här finns Lisa Persdotters tvillingar 1757 noterade och deras faddrar, däribland pigan Mertha Persdotter från Bölen och drängen Daniel Persson ifrån Bölen, som visade sig vara två syskon till Lisa.

finns i Ramsele. Per Pålsson och Brita Danielsdotter, bondfolk i Bölen, hade enligt födelseboken dessa barn. Födelseåren är korrekta och Märta var född 1737.

Så många uppgifter flätar in i varandra att den rimliga slutsatsen blir att Per Israelssons mor Lisa Persdotter, som anges född 1723, är identisk med Per Pålssons dotter Lisa, född 1723 i Bölen.

Det går att bygga på bevisningen ytterligare, exempelvis genom att kartlägga faddrarnas barns faddrar. Lisa Pers-

dotter bör återfinnas bland dem. Så är också fallet. Hon var 1761 tillsammans med maken fadder åt brodern Daniels son Per och 1767 ensam åt brodern Pers dotter Lisa.

Kraftfullt redskap

Detta exempel visar vilket kraftfullt redskap faddrarna kan vara för den som fortsätter släktjakten bakåt i tiden. Utan dem som livlina riskerar det släkthistoriska bygget att falla till marken. Enbart ett namn som Lisa Persdotter och ett födelseår räcker på 1700-ta-

let aldrig för att påstå att olika belägg i källorna rör samma person; namnskicket är för enahanda och födelseåren alltför ofta felaktiga.

Då blir ofta faddrarna det som kan hålla ihop det släkthistoriska bygget.

Håkan Skogsjö

DNA-krönika

FAMILYTREEDNA (FTDNA) har äntligen återinfört möjligheten att ladda hem träfflistan och kromosominformationen. Nu kan man enkelt jobba vidare med informationen i andra program. Det är en välkommen nyhet, men det är flytten av FTDNA:s släktträdsfunktion till MyHeritage (MH) som har skapat det största intresset. Väldigt många diskussioner har förts de senaste veckorna om olika problem med att flytta över trädet. Många har känt en stor stress över att hinna göra det innan början av september då möjligheten att redigera befintliga släktträd hos FTDNA togs bort. Då det har varit så mycket som krånglar har många nu ändrat sin inställning och tänker vänta en tid, tills kopplingen till den nya kartfunktionen fungerar som den ska.

Något som många har haft svårt att förstå är att det enbart är FTDNA:s trädfunktion som förs över till MH. FTDNA har köpt en tjänst av MH. Inget DNA förs över, det är enbart trädfunktionen.

23andMe har uppdaterat sitt automatiska släktträd så att det nu bara har raka linjer som ett mer traditionellt släktträd. Jag tyckte faktiskt att den tidigare mer organiska modellen var bättre. Det sparade även utrymme. Den nya layouten är mycket utspridd och tråkig. DNA-träffarna läggs inte heller till automatiskt på samma sätt som förut. Nu måste man själv leta efter personen.

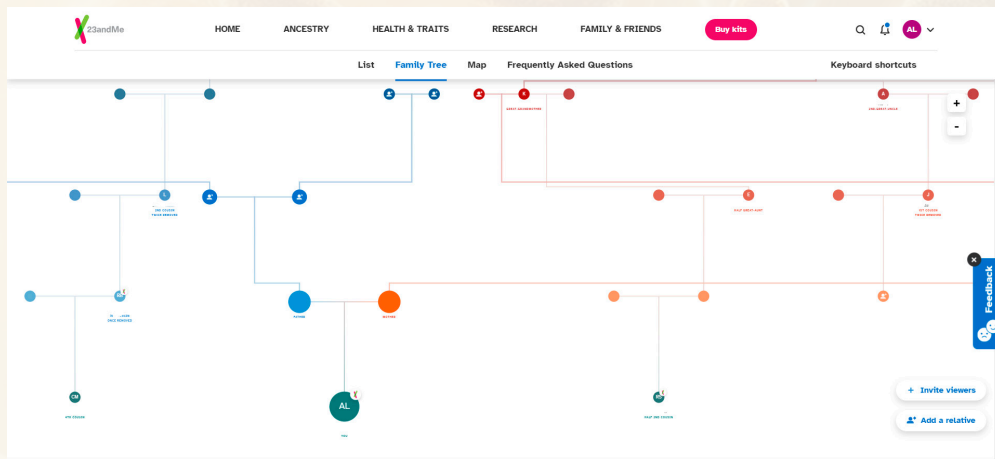
Jag upptäckte att två DNA-träffar som är viktiga ledtrådar till den okände fadern på pappas sida också har träff på mamma. Jag fick titta mer ingående på gemensamma segment för att kunna konstatera att det dubbla släktskapet tack och lov inte påverkar särskilt mycket. Det var bara ett litet segment som hörde till mammas sida. Vilken gåva det är att ha en förälder testad, särskilt när det är så trassliga släktskap.

Jag passade även på att kopiera några av mina bättre träffar från LivingDNA till DNAPainter. De visade sig också vara släkt med mig via den okände faderns linje. Så det var extra intressant att se vilka segment som delades i den gruppen.

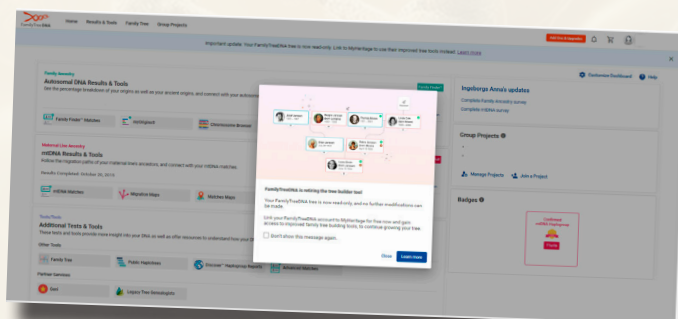
Jag har två nya träffar hos MH på en man (124 cM) och hans halvsyster (81 cM). Och även de råkar vara släkt med mig via den okände faderns sida. Men om jag lägger in mannens siffror i WATOPlus (ett verktyg hos DNAPainter som försöker hitta din plats i ett släktträd uppbyggt av DNA-träffar) blir resultatet noll och ingen hypotes. Tyvärr upptäckte jag att de har en okänd farfar i sitt träd, så det ställer ju till det mycket.

Nu har även jag testat Ancestrys Pro Tools. Då kan man se hur många cM man delar med gemensamma träffar för en person. Man får även några nya kontroller och rapporter, men det är egentligen bara för DNA-funktionen som jag tycker den är intressant. Men det kostar cirka 130 kronor i månaden. Är det värt det? Ancestry har ju en stor databas, så då kan det vara intressant att se hur mycket DNA träffarna delar sinsemellan. En del har löst några släktgåtor med den informationen, men många tycker att det inte är värt det. Nu har jag tittat på det en del och jag vet inte om jag tycker att det är värt att betala för att ha tjänsten varje månad. Det är meningen att funktionen för att kunna sortera både efter hur nära jag är släkt med dem och hur den valda personen är släkt med dem ska släppas under året. MyHeritage har ju haft den här funktionen ett tag nu.

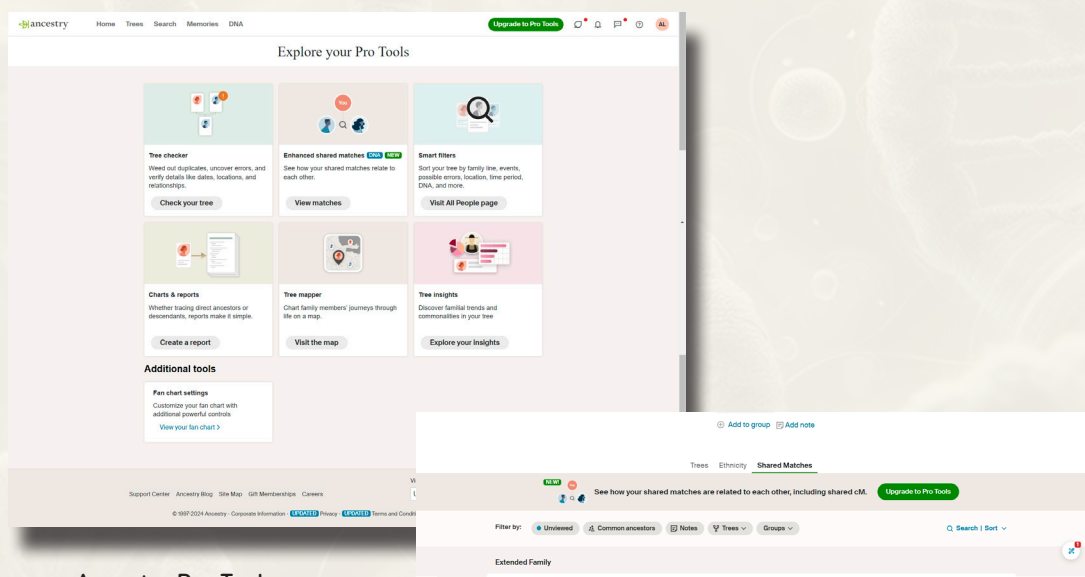
När jag tittar på de DNA-träffar som är släkt med mig via den okände fadern är det intressant att se hur mycket DNA de delar med andra som delar samma gren. Det kan ju i vissa fall vara helt avgörande för att förstå hur släktskapet ser ut. Men det är inget "stort wow", som en del uttryckt som endast DNA-testat sig hos Ancestry och aldrig sett MyHeritates motsvarande funktioner. Men jag tycker det kan vara värt att betala för funktionen någon månad då och då. Några av de andra nya funktionerna som följer med i Pro Tools är kontroll av ens släktträd och det kan komma till användning vid DNA-släktforskning om man gör snabba släktträd för sina DNA-träffar. ▣

Det nya släktträdet hos 23andMe har raka linjer och liten text.

Nu kan man inte redigera gamla träd hos FTDNA.

Ancestry Pro Tools.

Friad från jaktbrott

Bengt i Grevaryd blev friad från jaktbrott på 1600-talet med hjälp av tolv edgärdsmän som bedyrade hans oskuld.

VID HELGASJÖNS norra spets ligger Tjureda socken och fram till mitten av 1600-talet delades här vägen från Växjö mot Linköping respektive Jönköping. Grevaryd var enligt kungens beslut den 30 mars 1615 tänkt som den första anhalten med gästgivaregård efter Tjureda för resenärer mot Jönköping. Grevaryd är idag del av Lammhults tätort i Aneboda socken. Det blev aldrig något gästgiveri i Grevaryd då etableringar istället gjordes i Matkull i Berg i sydost och Boo i Hjälmseryd norr om Aneboda. Men i Grevaryd fanns Bengt som tillhörde den personkrets som kom att bli de första gästgivarna.

Skogvaktaren i trakten var antagligen underställd Olof Stråle af Ekna, son till Anders Svensson, år 1575 adlad Stråle af Ekna. Denne Anders Svensson var, med kortare avbrott, från 1578 till sin död 1604 slottsfogde på Kronoberg. Slottet är byggt på en holme i södra delen av Helgasjön. Gården Ekna i Tjureda, som blev hans sätesgård, hade han bytt till sig av Johan III.

Olof Stråle af Ekna (1578–1648) var periodvis ersättare för fadern på Kronoberg men fick senare posten som befallningsman på Älvsborgs fästning. Det var Olof som gav upp striden med danskarna om denna fästning efter

lång belägring under Kalmarkriget. Följden blev freden i Knäred som medförde att Sverige tvingades betala en stor lösen för att återfå fästningen – Älvsborgs lösen. Först 1619 ställdes Olof inför rätta för att ha överlämnat Älvsborg. Han dömdes till döden men benådades.

Under Kalmarkriget blev samtliga dåtida städer i Småland nedbrända – Växjö, Jönköping, Eksjö, Vimmerby, Västervik och Kalmar. Många gårdar på landsbygden gick samma öde till mötes. Kronobergs slott, just färdigbyggt före kriget, klarade dock belägringen 1613. Men det blev till att bygga upp landskapet från grunden.

I Stockholm blev Axel Oxenstierna utnämnd till rikskansler 1612. Ett par år senare, 1614, inrättades Kungliga Hovrätten, senare benämnd Svea Hovrätt, där just Olof Stråle af Ekna blev dess förste vice president. Hovrätten ersatte kungen som högsta rättsinstans i de flesta frågor. Det blev ett krav att häradsrätterna skulle sända en avskrift av sina protokoll till hovrätten. Dessa kallas de renoverade domböckerna.

Edgärdsmän

Systemet med edgärdsmän finns i de gamla landskapslagarna. Ett visst antal män skulle genom ed stärka en an-

klagad persons egen ed och försäkras om oskuld till ett påstått brott. Ett fall är känt i Norrvidinge härad där män ersatts av kvinnor för en kvinnlig tilltalad. Edgärdsmän användes också för att öka trovärdighet för en av parterna i en tvist. Vid mindre förseelser var det normala sexmannaed och vid lite grövre en tolvmannaed. De närmare villkoren, till exempel krav på antal, verkar ha varierat mellan olika landskap och vilken typ av brott eller tvist som målet avsåg. Systemet avskaffades helt 1695.

Genom att studera de edgärdsmän som ställde upp för Bengt för att intyga hans oskuld till beskyllningarna om tjuvjakt får man en intressant bild av hans sociala förbindelser (Bild 1). Men som vi ska se var Bengt själv edgärdsman vid två tillfällen. Detta visar hur vanligt det var med edgärdsmän i rättegångar under 1600-talets första hälft. Nära släktingar kunde vara edgärdsmän och koppling till en nämndeman eller att vara nämndeman verkar inte ha varit något hinder. De flesta vuxna män kunde uppenbarligen accepteras som edgärdsmän.

Kärt barn har många namn. Som vi kommer att se finns flera beteckningar för edgärdsmän, till exempel edemän, lagersfolk och laghfolk. Edgärdsmän är ett exempel som visar vilka sociala relationer som fanns i socknarna. Det

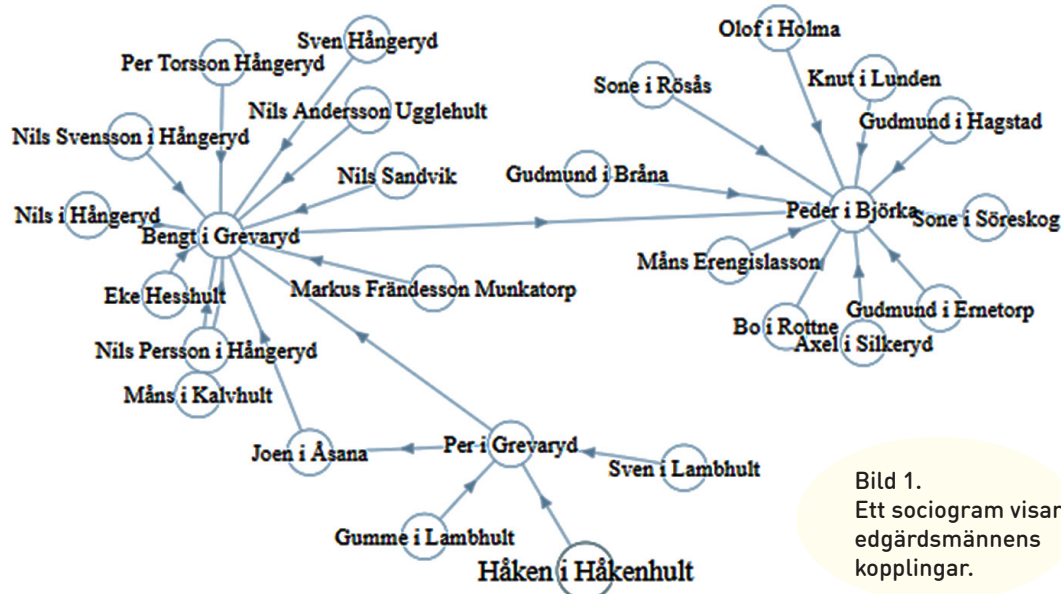

Bild 1.
Ett sociogram visar
edgårdsmännens
kopplingar.

Sammedagh bespyllade skogwäktaren Bencht i Grefwerydh ath han hade skothett diur, Men efter han hade ingen bewisningh medh sigh, Uthan homme melt blef Bencht tilåthet ath weria sigh medh en 6 Manna eedh, om han gyther, hwilken han Uthfeste till näste tingh.

1614

Bild 2. I domböckerna i Norrvinge härad i Småland kan man se att Bengt i Grevaryd anklagades för att vara tjuvskytt 1614.

Sammedagh kom för rätta Bencht i grefwary hwilken tilförende hafwer utfäst Lagh för Diuraskiutningh. Och efter der opå fhans ingen bewys eller lyknelser, och hans grannar och Någrannar wittnade att han är en flytigh boman och inthet går der efter, ey heller är någett Diur å bake tagitt, eller skin med ransakan i hans hus, Och han stodh rhede med sitt Lagkynne och wille giöra sigh fry. Derföre blef han af Nemden frysagder, med mindre bättr bewys framkomma. Hwar så skeer, då skall denne sak på nydt repeteras, der opå han sielfr hafwer serdeles giordt sin brytiestelse.

1615

Bild 3. Bengt i Grevaryd blir friad 1615.

Sammedagh kom för rätta Bencht i grefwary hwilken tilförende hafwer utfäst Lagh för Diuraskiutningh. Och efter der opå fhans ingen bewys eller lyknelser, och hans grannar och Någrannar wittnade att han är en flytigh boman och inthet går der efter, ey heller är någett Diur å bake tagitt, eller skin med ransakan i hans hus, Och han stodh rhede med sitt Lagkynne och wille giöra sigh fry. Derföre blef han af Nemden frysagder, med mindre bättr bewys framkomma. Hwar så skeer, då skall denne sak på nydt repeteras, der opå han sielfr hafwer serdeles giordt sin brytiestelse.

Bengt i Grefwere Uthfäste en 12 manna Edh till Nästa
Tingh att han icke hade Skutet en Hiort eller Rådth som ho-
nom war tillmät.

1619

Bengt i Grefwere Uthfäste en 12 manna Edh till Nästa
Tingh att han icke hade Skutet en Hiort eller Rådth som ho-
nom war tillmät.

Bild 4. Bengt i Grevaryd vill svära sig fri med
hjälp av en tolvmannead 1619.

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Kronobergs län [G] EVIIAAAD:1 [1609-1623] Bild 440 / sid 62
[AID: v49309.b440.s62, NAD: SE/VALA/0382503] [1619-09-22]

finns många frågetecken för en historiker att reda ut. Men ett är säkert – uppgifterna är en guldgruva för släkt- och hembygdsforskare!

Målet mot Bengt

Bengt i Grevaryd anklagades 1614 för att vara tjuvskytt. Det är ett av de första mål som i sin helhet kan följas i början av 1600-talet där den anklagade frias genom en tolvmannead. Processen börjar samma år från vilket de renoverade domböckerna i Norrvidinge härad i Småland är bevarade.

Målet inleddes i november 1614 med att Bengt beskylldes för att ha skjutit ett djur. Inga bevis framlades så någon dom var inte aktuell. Bengt erbjöds dock möjlighet, om han *gyther*, om han finner det mödan värt, att fria sig från rykten genom en sexmannaed vid nästa ting (Bild 2).

Målet återkom i augusti 1615. Tinget skedde i närvaro av ingen mindre än vice presidenten i Kungliga hovrätten, Olof Stråle af Ekna. Den *lagh*, det vill säga sexmannaeden som Bengt i Grevaryd tidigare utfäst genomfördes och han blev av *Nemden frysager* (Bild 3).

Men misstankarna och ryktesspridningen om Bengt tog inte slut så fem

år efter att processen börjat begärde Bengt vid tinget den 22 september 1619 att få svära sig fri med en tolvmannead (Bild 4).

I början av 1620 kunde den nu snart sex år långa processen få ett slut. Tolv edgärdsmän ställde upp bakom Bengts försäkran om att han inte begått något brott (Bild 5).

Bengt i Grevaryd

Med lite möda går det att finna många fler uppgifter om Bengt och i de flesta fall om dem som varit edgärdsmän. Notiserna i de tidiga domböckerna är knapphändiga, men de flesta av de inblandade har avsatt spår i domboken som går att pussla samman.

Bengt var troligen mycket ung, högst 25 år när det påstådda jaktbrottet skulle inträffat. Efter denna process slut, finner man dock Bengt själv som edgärdsman 1628 för Per i Grevaryd. Bengt och Per var de båda gårdsmännen i gården Grevaryd.

Bengt var edgärdsman också 1633 för Peder i Björka som anklagats för häleri. Bland övriga edgärdsmän vid detta tillfälle finns ett flertal, av släktforskare välutredda personer, som var befryndade med nämndemän i häradet.

Bengt hade en son Måns som medför att Bengt påträffas i domböckerna återigen, ett par decennier senare. År 1653 blev sonen Måns Bengtsson involverad i en tvist där fadern Bengt ställde upp på sonens sida: ”måtto går Månsas Fader Bengdt j Grefwarydh till och gör sitt besta och sin flyt att förlika åklagaren Johan j Åssana om hästen och lofuade honom 4 RDr”. (Johan i Åssana hade tidigare varit edgärdsman åt såväl Bengt i Grevaryd själv som åt hans gårdsman Per.)

Bengt i *Grefwaryd* påträffas också i mantalslängden, här från 1652. Det framgår att hustrun heter Ingrid och att Anna är gårdsmannen Pers hustru.

Bengts släktingar i arvstvist

Fyrtio år efter det att Bengt anklagats för tjuvskytte påträffas sista notisen om honom. Bengt är part vid en arvstvist 1654. Bengts hustru Ingrid var syster till Tore, Harald, Sven och Märit. Då Ingrid avlidit blev hennes minderåriga barn dödsbodelägare och de fick då företrädas av sin fader Bengt.

Kontakterna

Två av edgärdsmännen som 1620 ställde upp för Bengt var Peder i Björ-

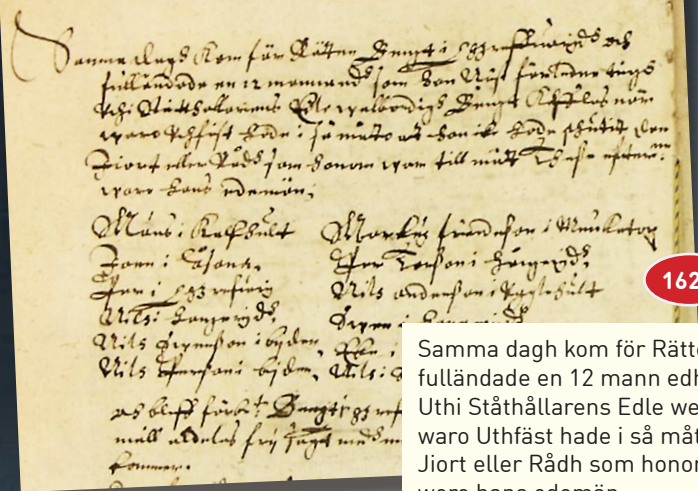

Bild 5. Bengt i Grevaryd blir återigen friad från tjuvskytteanklagelserna från 1614.

Samma dagh kom för Rätten Bengt i Grefwerydh och fulländade en 12 mann edh som han Näst förledne tingh Uthi Ståthållarens Edle welbördigh Bengt (Kefles) närwaro Uthfäst hade i så måtto at han icke hade schutit den Jiort eller Rådth som honom war till mått These efter ne woro hans edemän.

Måns i Kalfhult	Markus frändesson i Munkatorp
Joen i Åsana	Per Torsson i Hångerydh
Per i Grefwery	Nils Andersson i Ugglehult
Nils i Hångerydh	Swen i Hångerydh
Nils Swensson ibydem	Eke i Hesshult
Nils Persson ibydem	Nils i Sanwik

Och blef förbe.te Bengt i Grefwerydh för dheta wittes måll aldeles fry sagt medh mintre vidare bewis framkommer.

ka och Per i Grevaryd. De båda fick i sin tur hjälp av edgärdsmän i andra rättegångar mot dem själva. Ett socio-gram (se föregående uppslag) ger en överblick över deras kontakter.

Bengt blev edgärdsman för Per i Grevaryd, hans gårdsman, det vill säga den person med vilken han tillsammans brukade gården. Ärendet gäller om Per hade gett mat åt en *biltogh*, en man dömd till fredlöshet. Tilläggas kan noteras att den fredlöse Erland troligen var bror till Per.

Bland de tolv som intygade oskuld för Peder i Björka fanns Peder själv. Peder hävdade att han *Inthet Tiufwagods hafwer* som Nils Sonesson i Biursöo hade stulet i Albo Härad, i *Alwestadh och flere städes*, och som inte heller kände till att det var stulet *när han thet kiöpte. Eden blef gängen Lagligen och Peder i Börka frýkiendh*.

Måns i Kalvhult är Bengts svärfar. Nämda arvstvist är ett av bevisen.

Hångerydssläkten

Per Torsson i Hångeryd var son till en nämndeman som verkade redan 1601, ett par år efter Sigismunds av-sättning som kung. Förutom till Bengt

var Per Torsson år 1630 edgärdsman till Gudmund i Lilla Bråna, nämndeman i 24 år mellan 1614 och 1636, som anklagats för att ha gjort upp med en militär kapten om tillfångatagandet och bortförandet till Kalmar av en av socknens söner! Per Torsson var också edgärdsman för Jöns Håkansson och Bengt Persson 1632.

Per Torsson hamnar 1628 själv i tvist med köparen om en oxe han sålt. Hans köp 1630 av syskonens andelar i gården Hångeryd ger mycket information om Pers släkt. I domstolsprotokollet från 1637 benämns Per Torsson som Salig när egendomen delas mellan hans arvingar.

En av Bengts edgärdsmän var Nils Persson i Hångeryd, troligen en son till Per Torsson. När han blivit änkring gifte han om sig med Märith Månsdotter, en syster till Bengts hustru.

Nils i Hångeryd var bror till Per Torsson. Han var nämndeman vid ett prostating 1614, ett slags ting som bara dömde för ett delområde av häradet.

Adliga ämbetsmän

Sven i Hångeryd är identisk med Sven Birgersson. År 1616 köpte han 1/5 av

Hångeryd av Karin i Elmefall. Sven var fader till Nils Svensson som också var edgärdsman till Bengt. Denne Nils levde senare i blodskam efter att ha gjort sin syster med barn. Edgärds-mannen Eke var gift med en annan dotter till Sven Birgersson. En i lokala händelser icke inblandad son till Sven var Gudmund Svensson Spaak som blev adlad Ehrencrantz. En annan son, nämndemannen Sven Svensson fick en son som adlades Gyllentorner och som fick en dotter som vigdes med Per Lennartsson Stråle af Ekna. □

Legacy Family Tree 10

AR 2017 köpte MyHeritage upp Millennia Corporation som utvecklar det amerikanska släktforskningsprogrammet Legacy Family Tree. I köpet ingick också utbildningsdelen Legacy Family Tree Webinars som är välkänt för sina webinarier i olika ämnen. Nu när Legacy Family Tree version 10 släpptes blev programmet även gratis att ladda hem och använda. Det gör det kanske till ett möjligt programval för fler släktforskare, även i Sverige.

Legacy Family Tree har såklart alla de grundläggande funktionerna som ett släktforskningsprogram bör ha, så att man kan registrera namn, datum och orter samt släktskap, men även spara foton, videor, ljudklipp och dokument.

Kom igång

Programmet är amerikanskt och startas därför med engelska som valt språk. Om man vill ändra till ett annat språk kan man gå in på *Options > Select Language* och markera önskat språk. Man kan bland annat välja svenska, danska, norska och finska.

Det är bra att välja och ändra till önskat språk direkt, innan man gör några ändringar, eftersom vissa jus-

teringar, som till exempel ändringar i rapporttexter inte följer med mellan språken.

Programmet installeras med en testdatabas så det är enkelt att komma igång och testa programmet och dess funktioner. När man är redo att lägga in sin egen släktinformation kan man importera en Gedcom-fil eller starta en ny databas och lägga till en ny person att bygga vidare på.

Man importerar en Gedcom-fil via *Arkiv > Import: Gedcom-fil*.

Under *Lägg till* kan man välja att lägga till en helt okopplad person eller partner, barn och förälder. När man valt vem som ska läggas till öppnas personinformationen så att man kan fylla i uppgifter om född och död, med mera. När man skriver de första bokstäverna i efternamnet ger programmet genast förslag på efternamn som redan finns i databasen.

När man ska skriva in orten kan man klicka på ikonerna med en grön jordglob och kikare för att se om orten redan finns i databasen. Det kan bli en del extra kommatecken i ortnamnen eftersom det redan är bestämt av programmet hur många nivåer en platsangivelse ska ha (ort, county, state, land).

Fliken *Familj*, som är standardvyn som öppnas när programmet startas, ger en bra överblick över en person och dess familj. Det är bara att dubbelklicka i namnrutan för att öppna personinformationen, en dialog med alla fakta och händelser som registrerats för personen.

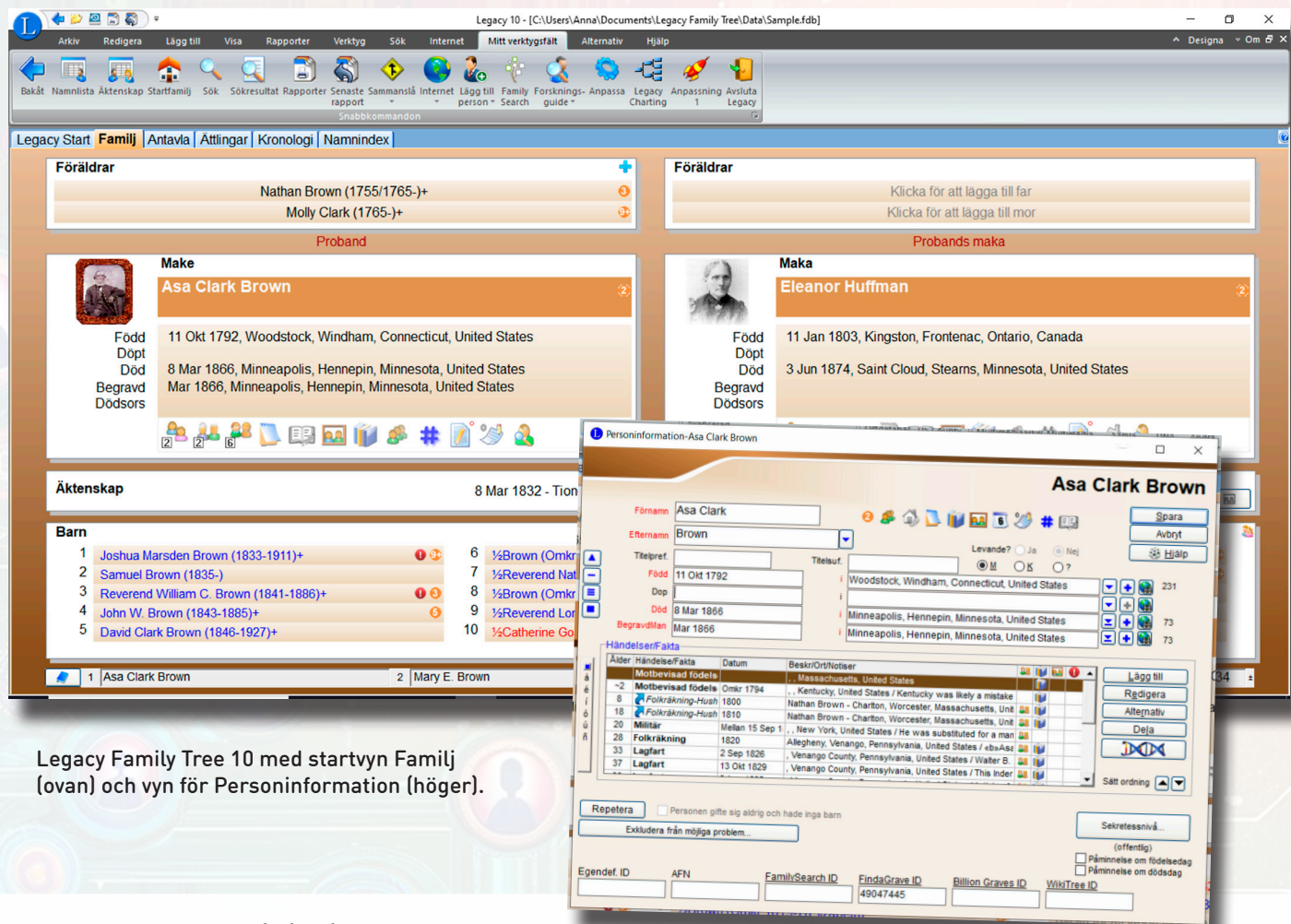
Märkning och gruppering

Under *Verktyg > Sätt färger för släktingar* kan man välja att vald persons far- och morföräldrar med anor färgmarkeras med fyra olika färger, eller att deras föräldrar färgmarkeras med åtta olika färger. Detta kan man göra med utgångspunkt från två olika personer. Det gör det mycket tydligare att se vilken släktgren man tittar på.

Det finns även möjlighet att under *Verktyg* välja *Avancerad märkning* för att lägga till olika hashtaggar (#). Hashtaggar fungerar ungefär som flaggor och gör det möjligt att lägga till och märka en person med flera olika uppgifter, som till exempel ett specifikt yrke eller om man är DNA-testad.

DNA-funktioner

I personinformationen finns bland annat en knapp med en DNA-ikon som ger möjlighet att registrera när

Legacy Family Tree 10 med startvyn Familj (ovan) och vyn för Personinformation (höger).

ett DNA-test tagits och haplogrupp för mtDNA och yDNA.

Via *Mitt verktygsfält* > *Legacy Charting* kan man göra olika utskrifter som visar hur mtDNA, yDNA eller xDNA kan ha ärvts i släkten. För att få till utskriften med xDNA måste man gå in på *Legacy Charting* > *Appearance* > *Color* och i första rullisten välja *DNA X Chromosome*.

Rapporter

En annorlunda men användbar rapport är FAN-klubb rapporten som ger en lista över familjemedlemmar och andra som delar händelser på samma orter och/eller i en viss radie runt dessa områden. Detta kan ge viktiga ledtrådar då man letar efter svårfunna anor. Man hittar rapporten via *Rapporter* > *Andra rapporter* > *FAN Club Rapport*.

Kartfunktionen

Legacy Family Tree 10 har ingen inbyggd kartfunktion utan när man

klickar på kartikonen slussas man vidare till webbläsaren där platsen visas i Google Maps.

Under *Verktyg* > *Ortdatabas* kan man söka på en ort och sedan klicka på kartsymbolen längst ner i högra hörnet för att komma vidare till Google Maps. Om man klickar på kikaren till höger om kartsymbolen listas alla orter inom angiven radie runt orten. Man kan även komma till ortdatabasen och kartan via personinformation.

Sök på internet

En bra funktion som Legacy Family Tree har är att programmet automatiskt söker efter personerna i databasen hos till exempel MyHeritage, FamilySearch och Find a Grave. Sökningen sker i bakgrunden så man behöver aldrig klicka sig fram till någon söklista, utan det är bara att klicka på

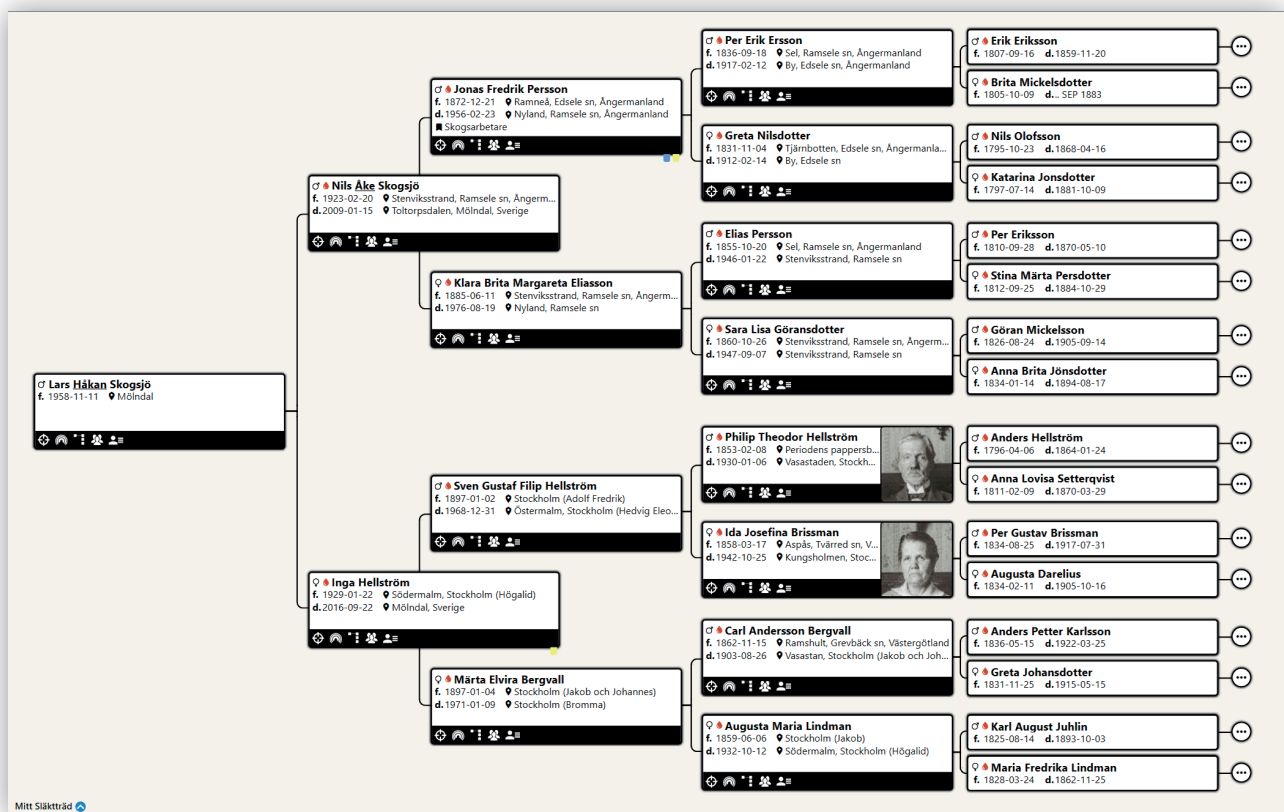
den lilla orange cirkeln till höger om namnet och välja vilket företag som ska visa sina resultat. Det är en smidig och mycket tidsbesparande funktion som även finns i många andra släktforskningsprogram.

Samla favoriterna

Om man vill optimera arbetet med programmet kan man enkelt dra ikoner för favoritfunktionerna till *Mitt verktygsfält* och *Verktygsfält för snabb åtkomst*, högst upp i programlisten. Detta gör man via *Designa* (längst upp till höger) > *Verktygsfält* > *Mitt verktygsfält*.

Ladda hem programmet via webbplatsen www.legacyfamilytree.com. □

Släktforskning på riktigt

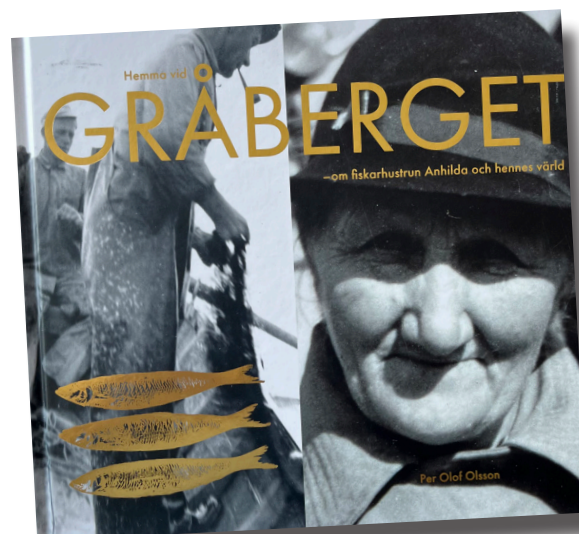
ArkivDigital's släktträd.

Du släktforskar i **ORIGINALKÄLLORNA**, söker dig fram med hjälp av stora **PERSONREGISTER** och samlar dina resultat i **SLÄKTTRÄDET**.

Det är **ARKIVDIGITAL**.

Prova gratis

www.arkivdigital.se

Hemma vid Gråberget –
om fiskarhustrun Anhilda och
hennes värld
Per Olof Olsson
Inbunden, 288 sidor
ISBN 9789198749656

Hemma vid Gråberget

BOKEN *Hemma vid Gråberget* beskriver livet på Bönan, ett fiskarsamhälle utanför Gävle, de senaste 200 åren. Fiskarhustrun Anhilda Sjölin, född 1877, och hennes släkt utgör stommen i berättelsen. Alla i hennes närhet var beroende av havet. De försörjde sig som fiskare, fyrvaktare, lotsar, tullare och sjöräddare.

Boken ger ett gediget intryck med svartvita foton och guldtext på framsidan. Layouten känns genomtänkt och trevlig då det är minst en bild på varje uppslag och citat ganska frekvent hela boken igenom. Bildernas storlek varierar mellan utfallande på ett helt uppslag till frimärksstora på en kant. Det är trevligt med variationen och de minsta bilderna fungerar oftast trots att de är så små. Det är bara gruppbilder och liknande som inte ger så mycket i miniformat.

De många bilderna och citaten gör att boken känns inbjudande och lätt att läsa även om man inte har någon koppling till just den här platsen.

En egenhet med utformningen av boken är att sidnumreringen är in mot

pärmen, mot det brukliga i ytterhörnet för tydlighetens skull.

Trots ett litet släktträd längst bak i boken kan det vara lite rörigt och svårt att hänga med på vilka alla som nämns i boken är. Jag skulle ha behövt någon mer sida med de olika familjerna listade och deras koppling till varandra. Kanske även någon mer karta eller en kombination, där familjemedlemmarnas namn listades vid sina respektive boningar på en karta.

Människorna finns med genom hela boken. Men en stor del är ändå allmän historiebeteckning om hur livet tedde sig för en fiskare eller lots utanför Gävles kust.

Boken är tidvis skriven i jag-form då man får följa författaren när han upptäcker områdets historia. Läsaren får även följa med då han besöker olika personer som vet mer om personerna och platserna i boken, nästan som en dagboksanteckning eller ögonblickskildring. Det är både trevligt och lite irriterande. Men om man utgår från att boken är en inspiration till hur släktforskare kan dela med sig

av sin släktforskning till familjen och närmsta släkten är den en mycket bra mall och inspiration. Man vill ju gärna följa med sin farfar på små besök och samtal med släktingar och vänner.

Boken innehåller många sidor om lotsverksamheten och fisket, till och med ett besök för att visa hur lotsarna arbetar idag finns med. Då fiskekvoter och överfiske i nutid beskrivs lyser författarens engagemang igenom och det känns mer som en debattartikel.

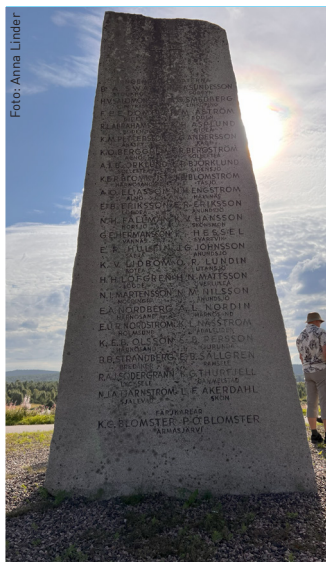
Genom att utgå från Anhilda har hela områdets historia berättats. Det är en mycket trevlig bok och man får veta mycket om livet i Gävles skärgård och hur samhällsförändringarna påverkat människorna där. Men som släktforskare hade man nog önskat fler och personligare möten med Anhilda och hennes släktingar. Men då skulle boken ha hetat Anhilda, och nu är det Gråberget som står med stora bokstäver på framsidan. ▣

Nordkalottbiblioteket.

En filhylla från Norrbotten.

Minnessten över drunknade.

En gammal kista.

Hembygdsgården.

DIS-NORD FIRADE 20 år som förening på Nordkalottbiblioteket i Övertorneå lördagen den 10 augusti. De drygt tjugo deltagarna blev bjudna på smörgåstårter samt kaffe och kaka. Gunilla Kassberg berättade om hur föreningen Dis-Nord började samt om Dis Arkiv, Lilian Sundman berättade och visade hur hon gjort sina släktböcker och Lars Hällstig berättade om både Disgen, Appen Släkten, Google Maps och finska kartor. Dagen avslutades med att historikern Petter Antti berättade om soldaterna vid Torneå kompani under det stora nordiska kriget 1700–1721.

Dis-Nords start

Folke Aili var den drivande kraften bakom bildandet av regionföreningen Dis-Nord 2004. Han var också dess förste ordförande. Folke var bosatt i Skellefteå, men född och uppvuxen i den lilla byn Vyöni i Tornedalen, Norrbotten.

Föreningens nuvarande sekreterare Gunilla Kassberg har varit med i föreningen ända sedan starten. Gunilla kan berätta att man vid uppbyggnadsarbetet av föreningen Dis-Nord var mycket noggranna med att det aldrig skulle vara någon konkurrens mellan vår nya förening och befintliga släktforskarföreningar i området. Man försökte alltid hitta vägar till samarbete istället.

Ett genidrag var att få styrelseledamöter från olika föreningar på olika

Dis-Nord 20 år

Lars Hällstig berättar om Appen Släkten.

orter att ställa upp som kontaktpersoner i Dis-Nord. Genom kontaktpersonerna kunde man enklare nå ut till medlemmarna och genomföra lokala aktiviteter i Dis-Nords regi.

De fysiska träffarna var viktiga och vanligare förr så under fyra år orkade man ordna ett stort jippo där, bland annat, ordförande för alla släktforskarföreningar i norr träffades en gång om året. Mycket arbete krävdes för att ordna träffarna men de var mycket trevliga och skapade en god gemenskap. Det är synd att man inte träffas så ofta nu.

Utbildningarna anordnades även på annat sätt under föreningens första år. De engagerade utbildarna åkte runt och dedikerade en hel helg för utbildning av Dis-Nords medlemmar på olika orter. Det var stundtals ett tungt arbete, men även mycket givande med många härliga möten.

Skapa släktböcker

Lilian Sundman har släktforskat sedan 1980-talet och ville dokumentera sin släktforskning för sina barn och släktingar. Hon valde att skapa olika släktböcker och inkludera både anor och ättlingar. Det första man bör göra är att kontrollera så att alla berörda personer är inlagda i släktforskningsprogrammet med all information man vill ska komma med i boken. Lilian hittade information i kyrkböcker, byaböcker, på webbsidor, via intervjuer

med mera. Hon lade fokus på att fylla levnadsbeskrivningen med all relevant information, ofta avslutande med en dödsnotis. Även ortsträdet och källträdet användes till fullo så att till exempel hänvisningar till Arkiv-Digital och Riksarkivet skapades. Sedan byggde hon upp ett stamträd och ett anträd.

När Lilian haft kontakt med släktingar har hon alltid informerat dem om arbetet med släktboken och gett dem möjlighet att tacka nej till att inkluderas i utgivningen. Särskilt viktigt är det för personer som lever under skyddad identitet eller har vissa yrken. Det är alltid viktigt att ha koll så att man följer GDPR när man sprider information om nu levande personer.

Man skapar en släktbok i Disgen 2023 genom att välja *Arkiv > Dela släktdata > Gör en Släktbok*. Där kan man välja vilka utskrifter man vill ha med och vilken person som är probanden. Det finns många olika inställningar att justera, men det går också bra att välja ok och använda standardinställningarna. Om man väljer att skriva ut till en Word-fil kan man enkelt komplettera och justera sin släktbok. Var bara uppmärksam så att du inte ändrar koderna för registren då du redigerar din släktbok i Word.

Kartor

Lars Hällstig visade hur man registrerar en person från Finland i Disgen.

Om man inte har lagt in några underlagskartor ser det ut som om finska orter ligger i havet utanför Sverige. Det finns några gratis kartpaket över svenska områden som man kan börja med. De finns på Dis webbplats under *Verktyg > Kartor > Kartor för nedladdning*. De finska kartorna kan köpas i Dis webbshop.

När man ska lägga in en person från Finland i Disgen måste man även uppdatera ortsträdet och källträdet. Strukturen i ortsträdet är: *Övriga länder, Världsdelar, världsdela, land, län/landskap, församling, by, gård* – vilket till exempel blir *Övriga länder, Världsdelar, Europa, Finland, Lappland, Ylitorio, Kaulinranta, Antinmaa*.

En intressant användning av Google Maps är att via Street View leta historiskt intressanta platser och objekt som ligger så nära en större väg att Googles kameror kan ha fångat dem på bild. Då kan man verkligen åka på upptäcksfärd utan att lämna sitt hem. Men det är förstås nog så intressant bara att studera de hus och gårdar som har en koppling till släkten. Skaffa ett Googlekonto för att kunna använda Google Maps till fullo, till exempel för att kunna spara platser och göra anteckningar.

Bildstödet till presentationerna under jubileumet finns att ladda hem från Dis-Nords webbplats, www.dis-nord.se > Utbildningar. ▢

Foto: Anna Linder

Foto: Anna Linder

Foto: Anna Linder

Foto: Anna Linder

Särkilax Maria

Foto: Anna Linder

Särkilax kapell.

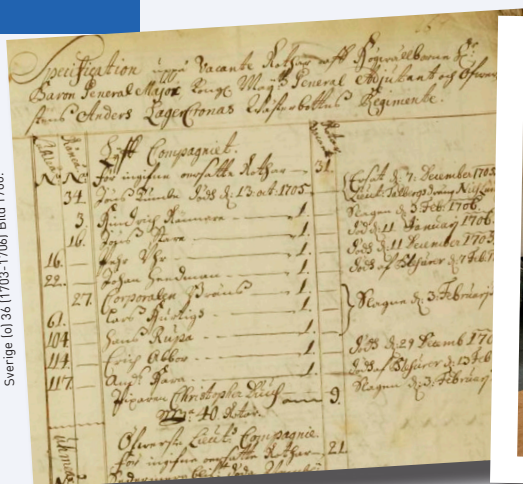

Foto: Anna Linder

Särkilax kapell.

Krigshandlingar Stora nordiska kriget: Handlingar rörande den militär-ekonomiska förvaltningen i Sverige (o 36 [1703-1706] Bild 1700.

Petter Antti håller föreläsning.

Soldater vid Torneå kompani

Petter Antti höll föreläsning om soldater vid Torneå kompani under det stora nordiska kriget 1700–1721.

PETTER BÖRJADE läsa gammalt handskrivet material redan som 12-åring i slutet av 1970-talet. Han säger själv att bästa sättet att lära sig det är att öva och öva. Ibland är texterna lättare men ofta är de svårare. Efter ett tag lär man sig hur de skrev på den tiden och vilka uttryck man använde. Han rekommenderar att börja öva på de renoverade domböckerna som finns i Advokatfiskalens arkiv, Norrbottens län. Petters historieintresse höll i sig så han valde att studera historia vid Umeå universitet. Men han har alltid haft ett särskilt intresse för historia i Tornedalen.

Det stora nordiska kriget

Rullorna (soldatförteckningarna) från början av 1700-talet har stora luckor. Det saknas rullor för krigets tio första år. Petter använder därför många alternativa källor för att hitta information, bland annat länsräkenskapernas verifikationer (Riksarkivet), domböcker (Riksarkivet och Landsarkivet), förteckningar över hemförlovade soldater samt vakans- eller rekryteringsrullorna (Riksarkivet och Krigsarkivet).

Tornedalen försvarades endast av ett fåtal hemmavarande soldater och en hop med bönder. Majoriteten av de svenska soldaterna fanns söderut i andra länder. Finska kavalleriet försvarade till en del Tornedalen. De kom norrut från Finland då de drevs bort av ryssarna. Tornedalingarna tillhörde infanteriet och hade därför inga hästar.

Soldater från Tornedalen fick först gå till Haparanda där de samlades för att sedan i trupp marschera iväg söderut, ofta på isen. Tornedalingarna gick ända till Bygdeå där det fanns en stor hamn för vidare transport med båt söderut.

Hela familjer drabbades på olika sätt av kriget. Petter visade exempel på en familj som i två generationer hade tolv män som på något sätt drabbades av kriget. I den äldre generationen mördades fem män av ryssar i Tornedalen och två män då deras gårdar plundrades. I den yngre generationen försvann tre män under fälttåget och två män sårades.

”De flesta soldater vid Torneå kompani försvann – de stupade under slag längs vägen österut sommar och höst 1708, frös ihjäl under vintern 1708,

stupade vid Poltava eller tillfångatogs. Endast fyra av de Tornedalingarna som deltog i det ryska fälttåget 1708–1709 återvände hem.”

Bara en bråkdel, cirka 6 %, av soldaterna återvände hem. Förutom att soldaterna stupade i strid eller tillfångatogs dog många i sjukdom och många skadades så svårt att de inte kunde strida. Många försvann, vilket ställde till problem till exempel vid arvskifte för man visste inte om soldaten skulle komma hem. För att inte tala om hus-trun och barn som bodde i soldattorpet och blev tvungna att flytta då soldaten inte kom hem.

Petter berättade om många livsöden på ett sätt som berörde. Hur kunde människorna stå ut med detta och acceptera att söner drog ut i krig då det var sällsynt att de kom hem igen?

Petter Antti har skrivit en digital bok på över 500 sidor i ämnet. Den finns på Matarengi forskarförenings hemsida, www.matarengi.org, under rubriken *Noteringar och länknamnet Karoliner vid Torneå kompani 1700–1721*. Den digitala boken uppdateras ibland när Petter väljer att göra ändringar. ■

Höstens boknyheter från Rötterbokhandeln

Nyhet!

Släktforska i Danmark – en guide till din danska släkthistoria

Kaj Jensen och Mikael Hoffsten

Släktforskning i Danmark har många likheter med att släktforska i Sverige, men också unika skillnader. I den här boken får du lära dig hur du söker i danska kyrkböcker, folkräkningar, bouppteckningar och mycket mer. Författaren Kaj Jensen visar hur du effektivt navigerar i de danska arkiven för att hitta de uppgifter du behöver.

Dessutom ger boken en inblick i Danmarks historia, vilket hjälper dig att förstå din släkts plats i ett större historiskt sammanhang. Perfekt för både nybörjare och erfarna släktforskare.

Upptäck din amerikanska släkthistoria med *Följa John: släktforska i utvandrarnas spår*

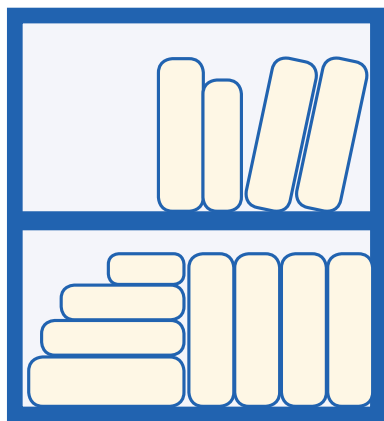
Anna-Lena Hultman och Ted Rosvall

Följa John erbjuder inspiration och praktiska tips för att guida dig genom dina forskningsäventyr. Genom spännande berättelser får du nya perspektiv och lösningar på vanliga forskningsproblem, som att hantera okända dna-träffar eller spåra emigranter från deras avresa till deras nya hem i Amerika. Boken tar även upp centrala ämnen som namnbyten och hur de kan påverka din forskning.

Nyhet!

Rötterbokhandeln är en specialiserad nätbokhandel som drivs av Sveriges Släktforskarförbund. Som medlem i DIS har du rabatt när du handlar hos oss.
www.rotterbokhandeln.se

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Fiskar Bruno –
en bok om fiskare och ett mord
Eva Wassén
Inbunden, 96 sidor
ISBN 9789153103752
350 kronor + porto
www.editum.se

För Eva Wassén är Vänern dagligen närvarande och i hennes tankar de strävsamma fiskare som varit en del av hennes släkt. Men också alla andra fiskargrannar som ägnade sitt liv åt fisket. Hon har därför alltid känt ett ansvar att för kommande generationer på något sätt berätta om dessa väderbitna män, de strävsamma fiskare som försåg Åmålsborna med fisk. Bokens huvudperson är fiskaren Bruno Olsson. En person vars liv brutalt ändrades en novemberdag år 1963. Det som hände gav nationellt eko i dagspressen.

Med slavar i lasten
Anne Agardh
Häftad, 322 sidor
ISBN 9789189900257
198 kronor
www.bokus.com

Med slavar i lasten är en historisk roman som handlar om en svensk man som gav sig in i den transatlantiska slavhandeln. Boken skildrar större delen av hans liv som var både spännande och dramatiskt. "Har ni seglat på Afrika?" "En gång, aldrig mer. Man tjänar bra om allt går väl, men eländet biter sig fast i själen." Abraham Brink föddes i Åmål 1763. Släkten var välbärgad och hörde till de inflytelserika i staden. Framtiden såg ljus ut för honom och universitetsstudier hägrade. Men så ändrades allt. Han valde inte den lättaste vägen för att få sin försörjning. Frågan är varför?

Mormor Elin Åkervalls och morfar Alfred Anderssons Sörmländska anor
Inger Broman
166 sidor
ISBN 9789180578325
250 kronor + porto
ingbroman@gmail.com

Mormor Elin och morfar Alfreds anor kommer främst från Hölö, Mörkö, Trosa-Vagnhärad och Västerljungs församlingar i Sörmland. Mormor Elin fick sitt efternamn efter gården Valåker i Hölö församling. Hennes morfars farfar, Olof Andersson, var den förste i släkten som bodde på Valåker, hans son var den förste att ta efternamnet Åkervall. Under åren flyttade Elin och Alfred mellan olika torp på Tureholm, bland annat i Norra Hagberg, Paris torp och Oxhagen.

Sandviken - Öland: Om skutor och sjöfolk i Sandviks hamn
P. Thege, H. Jonsson & A. Andersson
Inbunden, 157 sidor
ISBN 9789187553622
231 kronor
www.bokus.com

Boken dokumenterar en hundraårig sjöfartsepok och innehåller bland annat en översiktlig beskrivning av stenindustrins och hamnens utveckling från en i stort sett öde kuststräcka tills den sista skutan säljs på 1960-talet. Ett rikt illustrerat skeppsregister presenteras med historik och monografier över samtliga fartyg som varit hemmahörande i Sandviken. Utdrag ur sjöförklaringar och tidningsnotiser vittnar om storslagen dramatik i samband med haverier, grundstötningar, kollisioner och förlisningar. Skepparna och redarna i dessa fartyg presenteras i ett eget avsnitt med fotografier, biografier och minnen.

Avlidna medlemmar

2152	Rut-Mari Emanuelsson, Tidaholm
5043	Maj-Britt Kanevid, Kungsbacka
6060	Bengt Berntsson, Uddevalla
8446	Jan Erik Juhlin, Borlänge
8495	Lennart Rutström, Råneå
9219	Bo Dahlner, Spånga
9946	Göran Ignell, Skärhamn
10210	Ann-Charlotte Lindberg, Lund
10621	Birgit Bohm, Hallstahammar
12388	Leif Barrstam, Norrtälje
13099	Stig Undeborn, Töreboda
16280	Gullan Lundgren, Landskrona
19566	Hans-Göran Strihed, Karlshamn
20940	Margareta Ljunglöf, Hasslö
24919	Ulf Ulfhielm, Mellbystrand
26831	Els-Marie Lilja, Huddinge
28808	Birgitta Åryd, Rönninge
30338	Björn Gripwall, Trosa
30370	Arne Daniels, Älvdalen
30781	Kaj Svensson, Malmö
30933	Robert Palm, Bromma
31938	Thomas Andersson, Nyköping
34402	Gunnel Snäll, Haparanda
34754	Kurt Englund, Härnösand
36406	Kjell-Åke Olsson, Göteborg
37617	Sonja Videke, Helsingborg
38679	Lars Östell, Eskilstuna
41234	Hans Holmqvist, Borås
41489	Kjell Svensson, Helsingborg
42303	Jan Olsson, Trelleborg
42618	Leif Nilsson, Kävlinge
43378	Brita Lundström, Varberg
44785	Lennart Hedman, Hägersten
45325	Arne Kling, Ulricehamn
47574	Alf Blomberg, Stockholm
48048	Leif Lindgren, Västerås
48404	Oili Reiman, Spånga
50270	Ulla Persson, Svensbyn
50758	Åke Johansson, Sundsvall
53562	Lars Werner, Trollhättan
53607	Britt-Marie Ek, Alunda
54265	Ove Berggren, Linköping

Gunnar och Arne till minne

FÖRENINGEN DIS miste i våras två funktionärer som fortfarande var aktiva i respektive roller, båda två med mångåriga engagemang i vår organisation. De var uppskattade funktionärer, både av medlemmarna och av oss andra funktionärer.

Gunnar Bergstedt

Disbytombudet Gunnar Bergstedt (född 1938) avled den 10 februari 2024 i Stockholm. Gunnar var aktiv i Dis-Öst i många olika roller genom åren; valberedningen och senare styrelsen som vice ordförande och senare tillförordnad ordförande, och i den rollen adjungerad till Dis styrelse. Han satt även i Dis valberedning några år. I Dis-Öst hade han också flera år varit kurslärare och involverad i Dis-Östs monter vid flera Släktforskar dagar. Som Disbytombud hade Gunnar även ansvar för den särskilda finska Disbytdatabasen. Gunnar var hedersmedlem i Dis-Öst.

Disgenfaddern Arne Johansson (född 1953) från Södra Vi och Djursdala, avled den 10 mars 2024. Arne var med och bildade Dis-Småland och satt under åren i Dis-Smålands styrelse på olika uppdrag, längst som webbmaster som han fortfarande var. Arne var under några år också Disbytombud, men nu fadder sedan några år. Arne var också en av de faddrar som aktivt skrev i vår Facebook-grupp *Jag gillar Disgen* och svarade på frågor där.

Vi är tacksamma för den tid de genom åren lagt ner för Föreningen Dis och regionföreningarna!

Arne Johansson

Släktforska i andra länder

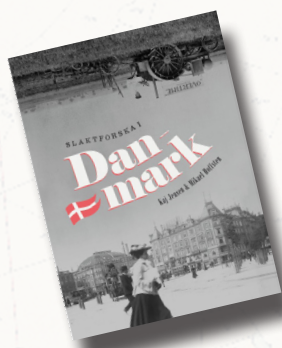

Släktforska i Finland

Peter Ragnvaldsson och Mikael Hoffsten
Inbunden, 124 sidor
ISBN 978-91-89310-16-2

Att släktforska i Finland påminner mycket om hur man släktforskar i Sverige, men hur man får fram uppgifter ur arkiv och databaser skiljer sig faktiskt åt en del.

Få en grundläggande vägledning i hur man hittar uppgifter om finländska släktingar. I ett kompletterande avsnitt om den finländska historien från urtid till nutid ges en överblick som hjälper till att sätta släktingarna i sitt historiska sammanhang.

Släktforska i Danmark

Kaj Jensen & Mikael Hoffsten
ISBN 9789189310216
Inbunden, 207 sidor

Släktforskning i Danmark har många likheter med att släktforska i Sverige, men också unika skillnader. Lär dig hur du söker i danska kyrkböcker, folkräkningar, bouppteckningar och mycket mer. Författaren Kaj Jensen visar hur du effektivt navigerar i de danska arkiven för att hitta de uppgifter du behöver.

Dessutom ger boken en inblick i Danmarks historia, vilket hjälper dig att förstå din släkts plats i ett större historiskt sammanhang. Perfekt för både nybörjare och erfarna släktforskare.

Släktforska i Tyskland

Christian Kirchner, Mikael Hoffsten, m.fl.
Inbunden, 140 sidor
ISBN 978-91-89310-00-87

Släktforska i Tyskland ger en grundläggande vägledning i hur man hittar rätt i arkiven i Tyskland och tidigare tyska områden tillsammans med en inblick i tysk historia.

Det finns dop-, vigsel och dödböcker, men till exempel inga husförhörlängder. De tyska trosamfunden, främst protestantiska, katolska och judiska, har fört egna kyrkböcker.

Tyskland har genom historien varit svårt drabbat av krig och gränsförändringarna har varit många. Många kyrkböcker har därför förstörts eller hamnat i andra länders arkiv. Men trots detta är det bevarade materialet synnerligen stort och en spännande utmaning för släktforskaren.

Funktionärer

www.dis.se > Föreningen > Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i omvänd postnummerordning. Kontakta gärna en fadder i din närhet!

Disgen Sverige

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		nilspeab@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans-Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		hans-peter@tarlin.se
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjällerström	Lund	[070-2703944]		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Sven Kylefors	Helsingborg	070-3297345		sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	070-2320079		l.re@telia.com
Bengt Johansson	Östra Ljungby	070-6480711		bemagram@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@delmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg			ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	0705-254075		hansnyman@telia.com
Tomas GH Johansson	Svenljunga	070-5424328		tomasgh@live.se
Roland Norberg	Bankeryd			rolle.3412@outlook.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Ljungsbro	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	073-0945945		birgitta5karlsson@gmail.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292		elisabeth@imolin.se
Tor-Leif Björklund	Hemse	0768-130387		tortleif.bjorklund@gmail.com
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Kent Andersson	Eskilstuna	070-3506615		kent.andersson.eskilstuna@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Mårten Ebers	Sälen	070-6761290		ebers1958@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	[0703-506304]		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Gunnar Grönberg	Söråker	060-44115	070-3344411	timr@telia.com
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen Norge

Bjørn Nilsen	Oslo		2bjorn.nilsen@gmail.com
--------------	------	--	-------------------------

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig att

- ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (e-posten)
- följa fadderns råd på egen risk
- ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/Linux

Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleva@gotanet.com
---------------	-------	-------------	-------------	----------------------

Mac

Hans Peter Stulten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Kerstin Bjernevik	Kista	070-4034933		kerstin.bjernevik@gmail.com
Nicklas Ljungström	Glemmingebro		070-6502001	nicklas@dis-syd.se
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Sven Olby	Västerås	076-1091184		sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	070-5315715		macnilla@telia.com

Min Släkt

Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg			crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	V.Frölunda	0739-778388		kedehag@outlook.com
Bo Svartholm	Frösön	070-6276073		bo.svartholm@gmail.com
Gunnar Grönberg	Söråker	060-44115	070-3344411	timr@telia.com

Holger

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	070-5112847		sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	-------------	--	------------------------------

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	070-2320079		l.re@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Tor-Leif Björklund	Hemse	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson	Nykvarn	08-55245912	070-5875912	carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld	Sundsvall	070-5716694		jalill5255@gmail.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Annelie L Kedehag	Västra Frölunda	0739-778388		kedehag@outlook.com
Charlotte Börjesson	Hällingsjö	0703-463366	0301-43171	charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij	Värnamo	0702-780885		donald@freij.se
Håkan Johansson	Mullsjö	073-3949189		h.o.johansson@gmail.com
Håkan Asmundsson	Linköping	0708-652996		hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Lizette Johansson	Stockholm	070-4499903		lizette.32genealogi@gmail.com
Peter Falck	Västerås	0702-999348		disbyt@hamre.se
Roland Thorsson	Enköping	070-5528152		roland.thorsson@gmail.com

Disbyt-ombud (Finland)

Olof Cronberg	Växjö	0470-21763		olof.cronberg@abc.se
---------------	-------	------------	--	----------------------

Dis Arkiv

Föreningen Dis, Dis Arkiv, Hovslagaregatan 3, 582 46 Linköping	013-149043	dis_arkiv@dis.se
--	------------	------------------

Dis styrelse från och med årsmötet den 9 mars 2024.

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 070-5698738,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Peter Åberg

Gröndalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
nilspeab@gmail.com

Övriga ledamöter

Eva Gröön

Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult, 0709-610400
grooneva@gmail.com

Jan Willman

Korsebergsvägen 12,
462 40 Vänersborg, 072-5037400
jan.willman@telia.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B,
411 03 Göteborg, 031-159538,
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Valberedningen består av Mårten Ebers,
Benny Olson, Ewa Klingberg, Anette Gund-
hus och Torgny Larsson.
valberedning@dis.se

DIS- NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

DIS- MITT

c/o Britta Enström
Skeppsalsvägen 46
824 51 Hudiksvall

ordf_mitt@dis.se
www.dis-mitt.se
Ordf: Vakant

DIS- BERGSLAGEN

c/o Christina Norberg,
Götgatan 7,
724 62 Västerås,
0708-64 41 32

ordf_bergslagen@dis.se
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran Nilsson

DIS- ÖST

c/o Börje Olsson
Drevkroken 4
163 54 Spånga

ordf_ost@dis.se
www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

Lars Hällstig och Lilian Sundman under den norrländska släktforskarhelgen.

Dis-Nord

ÄLVSBYNS FORSKARFÖRENING arrangerade den första Norrländska Släktforskarhelgen i Älvsbyn 2023, med förhoppning om att det skulle bli ett återkommande arrangemang.

Dis-Nord och Skelleftebygdens Släktforskare planerar nu att anordna den Norrländska Släktforskarhelgen den 17 och 18 maj 2025 på Medlefors Folkhögskola i Skellefteå.

Arbetet pågår med att ta fram ett program med många bra föredrag. Några föredragshållare som redan är bokade är bland annat Peter Sjölund som pratar om DNA, Riksarkivet som främst kommer att berätta om AI, arkeologen Olov Östlund som berättar om den tidiga invandringen i norr samt författaren Ulf Lundström som

kommer att berätta om folktro i Västerbotten och Finnforsrövarna.

Dis-Nord och Skelleftebygdens Släktforskare har tillsammans gått in med ekonomiska garantier och bestämt att helgen kan arrangeras. Det är tyvärr svårt att hitta sponsorer, som är en viktig faktor för att arrangemanget inte ska bli en belastning för de två föreningarna. De flesta företag tar sådana beslut på hösten så vårt vinterarbete blir att hitta fler sponsorer. Välkomna till den Norrländska Släktforskarhelgen 2025!

Föreningen Dis-Nord firar 20 år i år. Vi bjöd in till firande i Övertorneå i augusti, vilket du kan läsa mer om på annan plats i tidningen.

DIS-FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping
ordf_filbyter@dis.se
www.dis-filbyter.se
Ordf: Anders Lindman
Hjalmarsson

DIS-VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
www.dis-vast.se
Ordf: Ylva Amberntsson

DIS-SMÅLAND

c/o Nilson,
Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

DIS-SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund
ordf_syd@dis.se
www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Dis-Öst

DIS-ÖST BILDADES hösten 1988 på initiativ av Göran Tegnér. Föreningen stiftades 21 september 1988 i Mariahissen i Stockholm. 51 personer var närvarande då och 102 var anmälda som medlemmar. Idag har föreningen knappt 2400 medlemmar, som bor främst i Stockholms och Uppsala län.

Under årens lopp har vi hållit till på flera platser i Stockholm med omnejd. Förutom i Mariahissen, på Birger Jarlsgatan, på Warfvinges väg och i Marabouhuset i Sundbyberg. I samband med pandemin 2020 flyttades verksamheten över till nätet.

Kurser

Utbildning har hela tiden varit en viktig del av Dis-Östs verksamhet. Vår och höst anordnar vi kurser med inriktning på användning av datorn i släktforskningen. Vi har grundkurser i olika släktforskningsprogram, till exempel Disgen, Gramps, MinSläkt och webtrees. Påbyggads- och fort-

sättningskurser finns för den som vill förkovra sig ytterligare. Grund- och påbyggadskurser avser *Inmatning* (till exempel händelser, platser, kartor, källor, media) och fortsättningskurser *Utmatning* (till exempel antavlor, stamtavlor).

Sedan några år tillbaka står även kurser i Windows på vårt kursprogram, liksom ArkivDigital, Digitala forskarsalen (tidigare SVAR) och FamilySearch. Aktuella kurser finns på vår nätplats www.dis-ost.se under Kurser > Kurskalendarium. Samtliga kurser hösten 2024 kommer att vara digitala.

Medlemsmöten

Sedan föreningen bildades har vi haft medlemsmöten på onsdagskvällar. I början diskuterades olika problem i släktforskningen, program och annat. Efter ett tag utvecklades dessa träffar till medlemsmöten med föredrag.

Hösten 2024 kommer några medlemsmöten att vara hybridmöten,

föredragen kommer som vanligt att ske digitalt via Zoom men vi kommer också att finnas på plats i Vällingby folketshus.

Studiebesök

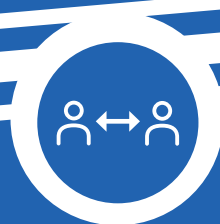
Vi brukar anordna studiebesök flera gånger per år till arkiv, museer och företag. Studiebesöken lockar alltid många deltagare.

Forsk

Om man gått en kurs hos oss och vill öva på det man lärt sig, är våra olika Forsk utmärkta tillfällen. Var och en arbetar med sin släktforskning, men man kan få hjälp av andra forskare att till exempel tolka text och lösa kniviga släktforskarproblem. I september hölls den första helg-Forsken sedan pandemin.

Du som vill läsa mer om våra aktiviteter hittar dem under Kalendarium på vår webbplats www.dis-ost.se.

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

Finn och byt släktuppgifter via den stora släktdatabasen Disbyt!

Få kontakt med andra släktforskare för att utbyta forskningsresultat.

För tillfället finns inga begränsningar i sökningarna och resultaten.

Kvalitetssäkra ditt släktforskningsmaterial.

Sök direkt från Disgen eller via webben på disbyt.dis.se.

Lämna in från vilket släktforskningsprogram som helst och få mer nytta av Disbyt!

Läs mer om Disbyt på www.dis.se/disbyt.